تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

سنت براساس منابع اهل

بیوگرافی بزرگان

صدر اسلام

فرزاد صیفی کاران

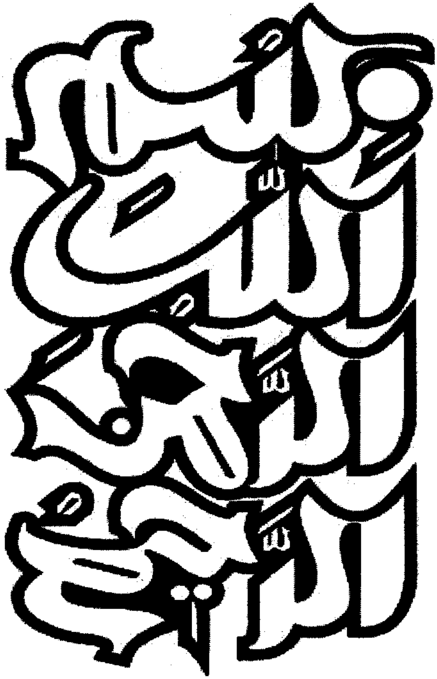
بسم الله الرحمن الرحيم

بیوگرافی بزرگان صدر اسلام

(پیامبر ﷺ، خلفاء راشدین، صحابه)

تألیف:

فرزاد صیفی کاران

سرشناسه	:	صیفی کارن، فرزاد، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بیوگرافی بزرگان صدر اسلام: [پیامبر (ص)، خلفا راشدین، صحابه و تاریخ اسلام] از دیدگاه اهل سنت/گردآوری فرزاد صیفی کاران
مشخصات نشر	:	سنندج ، آراس، ۱۳۸۸
مشخصات ظاهری	:	۸۰ ص
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۰-۷۳-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۴۴ ـ ۴۵.
موضوع	:	محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ق. - سرگذشتنامه
موضوع	:	Bibliography – Muhammad Prophet
موضوع	:	صحابه – سرگذشتنامه
رده بندی کنگره	:	BP ۲۸/۶/ح۸۵ب۹ ۱۳۸۸
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۹۴
شماره کتاب شناسی ملی	:	۳۱۰۹۰۷۱

شناسنامه کتاب:

نام کتاب	:	بیوگرافی بزرگان صدر اسلام
مؤلف	:	فرزاد صیفی کاران
ویراستار	:	اسعد زندسلیمی
نوبت و سال چاپ	:	اول، زمستان ۸۸
ناشر	:	آراس
تیراژ	:	۳۰۰۰ نسخه
طرح جلد	:	محمد خالد مهدویان
قیمت	:	۱۲۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۰-۷۳-۳

مرکز پخش: سنندج – پخش کتاب امام محمد غزالی

تلفکس: ۲۲۵۶۱۰۰ - ۰۸۷۱

فهرست مطالب:

مقدمه ـــــ ۶
بیوگرافی رسول الله ﷺ ـــــ ۹
بیوگرافی حضرت ابوبکر صدیق ؓ ـــــ ۱۷
بیوگرافی حضرت عمر فاروق ؓ ـــــ ۲۲
بیوگرافی حضرت عثمان ذی النورین ؓ ـــــ ۲۸
بیوگرافی حضرت علی (حیدر کرار) ؓ ـــــ ۳۴
بیوگرافی حضرت حسن ؓ ـــــ ۳۹
بیوگرافی حضرت حسین ؓ ـــــ ۴۴
بیوگرافی حضرت خالد بن ولید ؓ ـــــ ۴۷
بیوگرافی حضرت زبیر بن عوام ؓ ـــــ ۴۹
بیوگرافی حضرت سلمان فارسی ؓ ـــــ ۵۳
بیوگرافی حضرت سعد ابن ابی وقاص ؓ ـــــ ۵۷
بیوگرافی حضرت طلحه بن عبیدالله ؓ ـــــ ۵۹
بیوگرافی حضرت عبدالرحمن بن عوف ؓ ـــــ ۶۱
بیوگرافی حضرت ابوعبیده بن جراح ؓ ـــــ ۶۳
بیوگرافی حضرت ابوهریره ؓ ـــــ ۶۴
دانستنی هایی درباره تاریخ اسلام ـــــ ۶۷
اولین ها ـــــ ۷۸
منابع و مأخذ ـــــ ۸۳

تقدیم به حضرت دوست که هر چه هست از اوست،

تقدیم به خاله مهین عزیزم، که همواره بهترین اسوه، مشوق و راهنمای من در مراحل مختلف زندگی بودند.

و نیز تقدیم به تمامی برادران و خواهرانم.

فرزاد صیفی کاران

مقدمه:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام علی سیدنا و حبیبنا محمد صلی الله و علیه و سلم و علی آله و أصحابه و أحبابه اجمعین.

سپاس مر خدایی را که با فرستادگان خویش عالم را منور، و روزنه های امید را در دلهای مرده انسان ها بار دیگر زنده کرد. و درود و سلام بر آن نبی رحمت و رسول بر حق که همواره یاد و خاطرش زمینه ساز و یادآور انسانیت و غیرت می باشد و نیز درود بر یاران راستین آن ذات مبارک که همواره با از جان گذشتگی ها و تحمل سختی های گوناگون، خود را در راه حق عاشقانه فدا نمودند و اسلام را زنده و پابرجا گذاشتند.

اما بعد: در هر فرقه، مکتب، مذهب و یا ملیت و قومی، سپاس و قدردانی از زحمات کسی یا اشخاصی که برای آن مکتب یا ملیت و یا اینکه برای یک فرد خاص امری مهم انجام داده و یا کاری از زمره نیکی ها از پیش برده باشند، عملی مهم، بدیهی و قابل توجه می باشد. و اکنون بر ما امت مسلمان امروزی واجب و لازم است، که با آگاهی از زحمات و مشقاتی که رسول الله ﷺ و یاران با وفایش در راه اعلای کلمة الله

و اسلام کشیدند، مراتب سپاس و قدردانی خویش را به وسیله حفظ و نگهداری آن ارزش های مبارک و انجام فرامین و تعلیمات اسلامی، نسبت به آن عزیزانی که از جان و مال خویش مایه گذاشتند به عمل آوریم، و این امر جز با شناخت از آن بزرگواران و خدماتش میّسر نمی شود، زیرا اگر از خود گذشتگی و رشادت های آنان نمی بود، امروزه این سعادتمندی و اسلام ناب که عاری از هرگونه تحریف و نقصان می باشد، در اختیار ما قرار نداشت و حقیقتاً بی توجهی و کم ارزش شمردن این تلاش ها، بس کفران نعمت می باشد. همچنانکه شیخ شیراز سعدی می فرماید:

نام نیک رفتگان ضایع مکن

تا بماند نام نیکت برقرار

تلاش های نبی برزگواری که برای سعادت جامعه بشری شکنجه ها، تهمت ها، تحریم ها و آوارگی های فراوانی را متحمل شد. رسول لطیف القلبی که بارها و بارها برای کشتن و به قتل رسانیدن او نقشه ها کشیده شد، اما باکی به دل راه نداد. و همچنین تلاش های یاران باوفایش که آنان نیز هر کدام به نوبه خود شکنجه ها و مشقات بیشماری به دوش کشیدند، تا جایی که تعداد زیادی ازآنان در زیر شدت شکنجه ها جان خویش را به رفیق اعلی تقدیم نمودند. آیا با این اوصاف بر ما امت اسلام واجب نیست که مراتب قدردانی خویش را از این بزرگواران به جای آوریم؟

در کتابی که اکنون پیش روی شما قرار دارد، سعی بر آن شده تا با پیامبر ﷺ و تعدادی از صحابه کرام و خدماتشان شما خوانندگان محترم را آشنا نمائیم و با آگاهی از خدماتی که آنان عرضه داشتند، این درک و بینش در ما بوجود بیاید و آگاه شویم

که اسلام زلال و شفافی که در اختیار ما قرار دارد، مرهون جـان فـشانی هـای بـسیار ارزشمند این بزرگواران می باشد و به امید اینکه ما ارزش این نعمت بزر گ (هدایت) را بدانیم.

و نیز به دلیل فراوانی مطالب موجود در این زمینه که شامل تاریخ اسلامی می باشد، ما آنها را دسته بندی نموده و فقط به صورت فهرست وار آورده ایم تـا اینکـه کتـاب کوتاه و مطالعه آن در دنیای شلوغ و پُر دغدغه امروز آسانتر گردد. علاقـه منـدان مـی توانند برای اطلاع و آگاهی بیشتر در زمینه های مورد نظر به کتـب تـاریخی معتبـر و جامعی که موجود می باشد، مراجعه نمایند.

فرزاد صیفی کاران
زمستان ۸۷

بیوگرافی رسول الله ﷺ

نام: محمد ﷺ

نام پدر: عبدالله

نام مادر: آمنه بنت وهب بن عبدمناف بن زهره بن کلاب بن مرّه

تاریخ تولد: سال عامُ الفیل که سپاه ابرهه برای ویران کردن کعبه آمده بود. صبح روز دوشنبه، دوازدهم ماه ربیع الاول که برابر است با ۲۰ ماه آوریل ۵۷۰ میلادی. (البته روایات دیگری نیز با اختلاف ناچیزی موجود می باشد، لکن این قول در نزد جمهور علما و اصحاب تاریخ اصح تر می باشد).

محل تولد: مکه مکرمه در نزدیکی کوه صفا در منزل ابوطالب (این مکان اکنون وجود دارد و به کتابخانه شهر مکه تبدیل شده است).

طایفه: بنی هاشم

نسب پیامبر ﷺ : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبدمناف بن قُصَی بن کلاب بن مرّه بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر بن مالک بن النضر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان، الی إسماعیل بن إبراهیم ﷺ.

نام مادربزرگ مادری: فاطمه بنت عمر مخزومیه

نام مادربزرگ پدری: بُره بنت عبدالعزی بن عثمان بن عبدالدار بن قُصَی بن کلاب بن مرّه.

سن: ۶۳ سال

تاریخ وفات پدر پیامبر ﷺ: پیامبر ﷺ دو ماه داشتند که پدرشان در هنگام بازگشت از سفر شام، در مدینه فوت نمودند و آنحضرت ﷺ هیچگاه پدر خویش را ندیدند.

تاریخ وفات مادر پیامبر ﷺ: پیامبر ﷺ هنگامی که شش سال داشتند، مادرش وی را به مدینه به پیش دایی هایش برد و در هنگام بازگشت به مکه در محلی که «ابواء» نام دارد در بین مکه و مدینه فوت نمودند.

تعداد خواهران و برادران: ایشان هیچ خواهر و برادری نداشتند.

نام دایه (زنی که به وی شیر می داد و او را بزرگ کرد): حلیمه دختر ابوذوئیب سعدیه

اولین کسی که به پیامبر ﷺ شیر داد: ثوبیه أسلمیه کنیز ابولهب

مادران رضاعی پیامبر ﷺ: ثوبیه أسلمیه (کنیز ابولهب)، سپس حلیمه دختر ابوذوئیب سعدیه که حارث بن عبدالعزی همسرش بود.

برادران و خواهران رضاعی (هم شیره) پیامبر ﷺ از ثوبیه: عبدالله بن جحش، حمزه بن عبدالمطلب، أبوسلمه بن عبدالاسد، مسروح بن ثوبیه. از حلیمه سعدیه: عبدالله، أنیسه و حذافه (شیماء) که شیما پرستاری آنحضرت ﷺ را به عهده داشت.

نام پدر بزرگ پدری: عبدالمطلب

کنیه و لقب پیامبر ﷺ: کنیه ایشان ابوالقاسم و لقبشان امین بود (به دلیل صداقت و امانتداری که داشتند به این نام ملقب گشتند).

سن پیامبر ﷺ هنگام مبعوث شدن به پیامبری و تاریخ و مکان آن: در مکه مکرمه، در غار حرا و در سن ۴۰ سالگی به پیامبری مبعوث شدند. که بنا به روایتی در روز دوشنبه بیست و یکم ماه رمضان و مطابق با دهم آگوست

سال ۶۱۰ میلادی اتفاق افتاده است. و در روایتی دیگر هفدهم ماه رمضان بوده برابر با ششم اوت ۶۱۰ میلادی.

رنگ صورت: سفید مایل به سرخ

رنگ چشمان: سیاه

رنگ مو: سیاه

قد: متوسط چهارشانه

تعداد زنانی که در طول حیات خویش با آنان ازدواج نمودند: ۱۵ زن و ۲ جاریه داشتند. (علامه ابوبکر بیهقی از طریق سعید بن ابی عَروُبهٔ از قتاده روایت می کند که رسول الله ﷺ جمعاً در طول حیات خویش با ۱۵ زن ازدواج نمودند و با ۱۳ نفر از آنها همبستر شدند و ۱۱ زن در آن واحد در تحت نکاح داشتند و در هنگام رحلت ایشان ۹ زن را در تحت نکاح داشتند).

اولین زن پیامبر ﷺ: حضرت خدیجه دختر خویلد (رض)

محل و تاریخ ازدواج پیامبر ﷺ با خدیجه: مکه مکرمه ۲۸ سال قبل هجرت.

مَهریه حضرت خدیجه (رض): ۲۰ شتر بِکر

نام زنان به ترتیب ازدواج: خدیجه دختر خُویلد، سَوَده دختر زَمعه، عائشه دختر حضرت ابوبکر، حفصه دختر حضرت عمر، زینب دختر خزیمه، أم سلمه هند دختر ابی امیه مخذومی، زینب دختر جَحش، جویریه دختر حارث، ام حبیبه رمله دختر ابی سفیان، صفیه دختر حیی بن اخطب، میمونه دختر حارث هلالی، ماریه دختر شمعون قبطی مصری، ریحانه دختر

زید، عمرة دختر یزید الغفاریه، شبناء (البته پیامبر ﷺ با این دو زن آخری همبستر نشدند و آنها را طلاق دادند).

نام جاریه های پیامبر ﷺ: ماریه دختر شمعون القبطه المصریه، ریحانه دختر شمعون القرظیه.

پیامبر ﷺ به دستور خداوند با کدام زن ازدواج نمود: أم المؤمنین زینب بنت جحش (رض)

تعداد فرزندان: ۷ فرزند

نام فرزندان پسر: قاسم، عبدالله (البته عبدالله به طیب و طاهر نیز ملقب بود)، ابراهیم (به جز ابراهیم که از ماریه قبطیه بود، مابقی فرزندان همگی از حضرت خدیجه (رض) بودند).

نام فرزندان دختر: زینب، رُقیّه، ام کلثوم، فاطمه

نام نوه های پیامبر ﷺ: حسن، حسین، محسن (که در روایاتی آمده است)، زینب، ام کلثوم. که اینها فرزندان حضرت فاطمه (رض) بودند. پسری به نام علی و دختری به نام امامه از زینب داشتند و عبدالله که از دختر دیگرشان رقیه می باشد.

عموها: زبیر (ابوطاهر)، ابوطالب (عبدمناف)، عباس، ضرار، حمزه، مقوم، حَحل (غیداق)، حارث، ابولهب (عبدالعزی).

عمه ها: أم حکیم (بیضاء)، عاتکه، امیمه، اروی، بره، صفیه.

دایی ها: اسود بن یغوث، عبدالله بن الارقم بن یغوث.

خُدام پیامبر ﷺ: حضرت انس، ابن مسعود، ایمن ابن ام ایمن، ربیع بن کعب، عقبه بن عامر، سعد مولی بن ابی بکر، اشلع بن شریک، ابوذر غفاری، مهاجر مولی أم سلمه، حنین، نعیم، ابوالحمراء، ابوالسمخ (رضی الله عنهم

اجمعین).

تاریخ وفات: روز دوشنبه، دوازدهم ربیع الاول سال یازدهم هجرت وفات نمودند، که سن ایشان ۶۳ سال بود.

محل وفات: مدینه منوره در حجره حضرت عائشه (رض) و در همانجا به خاک سپرده شدند.

علامات و نشانه های نبوت رسول الله ﷺ: ۱- واقعه شکافتن سینه آنحضرت ﷺ (شرح صدر). ۲- خاتم نبوت، مهر نبوت که بر پشت ایشان قرار داشت. ۳- خواب های صالحه. یکی دیگر از علامات نبوت آنحضرت ﷺ دیدن خواب های صالحه و صحیح بود.

نام غزوه ها (جنگ هایی که پیامبر ﷺ خود در آنحضور داشتند): ابواء، بدر اول (که به بدر کبری مشهور است)، احد، بنی نضیر، ذات الرقاع، دومة الجندل، احزاب (خندق)، بنی قُریظه، تَهامه، ذی قَرَد، بنی مُصطلِق، مَؤته، خیبر، حنین، بدر دوم، فتح مکه، طائف، تبوک.

نام جنگ هایی که در زمان حیات پیامبر ﷺ اتفاق افتاد: ابواء، بدر کبری، بنی سُلیم، قَینُقاع، ذی اَمَرَ، بُحران، اُحد، حمراء الأسود، بنی نضیر، نجد، بدر دوم، ذی قرد، دُومة الجندل، احزاب، بنی قریظه، بنی لِحیان، بنی مُصطَلِق، خیبر، ذات الرقاع، مؤته، حُنَین، طائف، تبوک.

چندمین پیامبر اولوالعَزم بودند: رسول الله ﷺ پنجمین پیامبر اولوالعَزم بودند و پیامبران اولوالعَزم عبارتند از: نوح، ابراهیم، موسی، عیسی، محمّد علیهما السلام.

چندمین پیامبر مرسل بودند: سیصد و سیزدهمین پیامبر مرسل بودند.

مدت رسالت پیامبری و دعوت: ۲۳ سال مـردم را بـه دیـن اسـلام دعـوت نمودند و در طول ۲۳ سال رسالت وی به پایان رسید و دین اسـلام قبـل از وفات ایشان کامل گردید.

تاریخ واقعه شب معراج (اسـراء): در مـورد تـاریخ واقعـه اسـرا و معـراج اختلافات فراوانی وجود دارد و در این مورد شش قول مختلف آمده است:

۱- امام طبری می گوید واقعه معراج در همان سال آغاز نبوت بوده.

۲- امام نووی و قرطبی می گویند ۵ سال بعد از بعثت بوده.

۳- علامه منصوری فُوری و برخی دیگر می گویند که در ۲۷ ماه رجب سال دهم بعثت بوده است.

۴- رمضان سال دوازدهم بعثت.

۵- در محرم سال سیزدهم، یعنی یک سال و دو ماه پیش از هجرت.

۶- یک سال پیش از هجرت، یعنی در ماه ربیـع الاول سـال سـیزدهم بعثت.

که البته سـه نظریـه اول بـه ایـن دلایـل مـردود مـی باشـند کـه: حـضرت خدیجه (رض) در ماه رمضان سال دهم بعثت فوت نمودند و وفـات او پـیش از فرض شدن نمازهای پنجگانـه بـوده اسـت و هـیچ گونـه اختلافـی در آن نیست که نمازهای پنجگانه در شب اسراء فرض گردید. و بـرای سـه نظریـه دیگر باید گفت والله اعلم.

در معراج چه اتفاقی روی داد: پیـامبر ﷺ بـه یـک مهمـانی و ضـیافتی از سوی پروردگار دعوت شد تا به وسیله این سفر غم و اندوه هایی را که بر اثر تحمل سختی های فراوانی که کشیده بودند، به پایان برسـد و در آن واقعـه پیامبر ﷺ از مسجد الحرام به مسجد الاقصی برده شد و از آنجـا بـه سـیر در

آسمان ها و مقامات قرب الهی و مشاهده آیات الهی و ملاقات با انبیاء مشرف گردید.

تعداد شکافتن سینه آنحضرت ﷺ (واقعه شرح صدر): دو مرتبه، مرتبه اول در کودکی و مرتبه دوم در شب معراج.

معجزات بارز پیامبر ﷺ: ۱ـ مهمترین و بزرگترین معجزه رسول الله ﷺ قرآن می باشد، که تا قیامت پابرجا خواهد ماند. ۲- شکافتن ماه (ماه را دو نصف کردند). ۳- واقعه شب معراج.

مدت تبلیغ و دعوت پیامبر ﷺ در مکه: ۱۳ سال

مدت تبلیغ و دعوت پیامبر ﷺ در مدینه: ۱۰ سال

چه مدت دعوت به صورت پنهانی بود: ۳ سال در مکه

تاریخ هجرت پیامبر ﷺ از مکه به مدینه: دوم ماه ربیع الاول سال سیزدهم بعثت به همراه حضرت ابوبکر صدیق ﷺ

مکان و تاریخ نزول اولین وحی بر پیامبر ﷺ: غار حِراء، و این غار در طرف شمال غربی شهر مکه بر بالای کوهی قرار دارد و نزول وحی بنا به قولی در روز دوشنبه یا سوم ربیع الاول اتفاق افتاد و بنا به قولی دیگر در ماه رمضان شب لیلة القدر.

اولین آیه ای که بر پیامبر ﷺ نازل شد: «إقرَأ بِاسمِ رَبِّکَ الَّذی خَلَق * خَلَقَ الأنسَانَ مِن عَلَق * إقرَأ وَ رَبُّکَ الأکرَمِ الَّذی عَلَّمَ بِالقَلَم * عَلَّمَ الإنسَانَ مَا لَم یَعلَم» (سوره علق آیات ۱ تا ۵)

آخرین آیه ای که بر پیامبر ﷺ نازل شد: «الیَومَ اَکمَلتُ لَکُم دینَکُم» (سوره مائده آیه ۳)

اسامی کسانی که قبل از هجرت آنحضرت ﷺ به مدینه برای کشتن وی نقشه کشیدند: ابوجهل بن هشام، حکم بن ابی عاص، عقبه بن ابی معیط، نضر بن حارث، امیه بن خلف، زمعه بن اسود، طُعیمه بن عدی، ابولهب، اُبَی بن خلف، نبیه بن حجاج، منبه بن حجاج.

آخرین وصیت پیامبر ﷺ: امر به نماز آخرین وصیت پیامبر ﷺ بود و دائماً آن را تکرار می فرمود.

بیوگرافی حضرت ابوبکر صدیق ﷺ

نام: عبدالکعبه (که پیامبر ﷺ بعد از مشرف شدن ایشان به اسلام نـام وی را عبدالله نهادند).

نام پدر: عثمان (کنیه پدرش ابوقحافه بوده).

نام مادر: سَلمی دختر صخر بن عَمرو (کنیه وی أم الخیر می باشد).

نسب و جدش: عبدالله بن عثمان بن عامر بن عمرو بن کعب بـن سـعد بـن تیم بن مرّه بن کعب بن لؤی قرشی تیمی.

کنیه و لقب او: کنیـه او ابوبکر مـی باشـد، البتـه حـضرت ابـوبکر ﷺ القـاب دیگری داشته اند که همگی آنها به عظمت شأن وی دلالت داشته همچـون: عتیق، صدیق، صاحب (یار و رفیق)، اتقی (پرهیزکار)، اوّاه (نرم دل).

قبیله: تیم

نسبش با پیامبر ﷺ: نسبش در «مرّه» به پیامبر ﷺ می رسد. مره جد شـشم رسول الله ﷺ و جد پنجم حضرت ابوبکر ﷺ می باشد.

تاریخ تولد: حضرت ابوبکر ﷺ بعد از عام الفیل به دنیا آمد و در ایـن مـورد چندین روایت موجود می باشد: ۱ـ سه سال بعد از عام الفیل ۲ـ دو سـال و نیم پس از عام الفیل.

محل تولد: مکه مکرمه

سن: ۶۳ سال

تاریخ وفات: هفدهم جمادی الآخری سال سیزدهم هجری در میان مغـرب و عشا فوت نمودند.

محل وفات: مدینه منوره و در حجره حضرت عائـشه (رض) در پـائین پـای رسول الله ﷺ به خاک سپرده شدند.

از ویژگی های ابوبکر ﷺ: او اولین مرد آزاده ای بود که مسلمان شد و در میان مردم حتی قبل از اسلام احترام فراوانی بـه دلیـل نـسب و طایفـه اش داشته و در دوران جاهلیت نیز هیچ گاه لب به شراب نزده و هیچگاه بت هـا را سجده نکرده بود. و دارای علم انساب نیز بود، یعنی نسب شناسـی کـه در میان اعراب این علم از جایگاه ویژه ای برخوردار بود. وی اولـین کـسی بـود که از پیامبر ﷺ درخواست نمود تا اسلام آشکار گـردد. در سـفر هجـرت بـه سمت مدینه ایشان یار و همراه رسول الله ﷺ بودند. عثمـان بـن عفـان ﷺ، طلحه ﷺ، زبیر ﷺ، سعد بن ابی وقاص ﷺ، سـعید بـن زیـد ﷺ، فاطمـه بنت خطاب ﷺ، ابوعبیده جراح ﷺ، عبدالرحمن بن عوف ﷺ، ابوسلمه بـن عبدالاسد ﷺ و ارقم بن ابی الارقم ﷺ افرادی بودنـد کـه در ابتـدای ظهـور اسلام توسط حضرت ابوبکر ﷺ به اسلام دعوت شدند. وی در تمامی جنـگ های پیامبر ﷺ شرکت نمود. امیر حجاج در سفر حج در سـال نهـم هجـری بود و در هنگام مریض شدن پیـامبر ﷺ امامـت نمـاز را بـه دسـتور شـخص رسول الله ﷺ بر عهده داشت. ایشان یکی از کاتبان وحی نیز بودند. حـضرت ابوبکر ﷺ بارها با ثروت خود به پیشرفت اسلام کمک نمود.

تعداد زنانی که درطول حیات خویش با آنان ازدواج نمودند: ۴ زن

نام زنان: قتیله دختر عبدالعزی، ام رومان دختـر عـامر بـن عـویمر، اسـماء دختر عمیس، حبیبه دختر خارجه.

تعداد فرزندان: ۶ فرزند داشتند، ۳ پسر و ۳ دختر.

نام فرزندان پسر: عبدالرحمن، عبدالله، محمد

نام فرزندان دختر: اسماء، ام‌المؤمنین عایشه (رض)، ام‌کلثوم

تاریخ شروع خلافت: بعد از وفات پیامبر ﷺ در سال دهم هجری فوت نمودند.

تاریخ پایان خلافت: سال سیزدهم هجری

مدت خلافت: ۲ سال و ۳ ماه و ۹روز

کارهای مهم در زمان خلافت: ۱ـ جمع آوری قرآن کریم ۲ـ آماده کردن و تجهیز لشکر اُسامه و شکست دادن سپاه روم (بیزانس) ۳ـ جنگ با قبایل مشرک و مرتد ۴ـ لشکرکشی به عراق ۵ـ فتح شام (سوریه کنونی) ۶ـ مبارزه با منکرین زکات ۷ـ اعزام سپاهی برای سرکوبی مُسیلمه کذاب که ادعای پیامبری نموده بود. ۸ـ فتح عراق.

فتوحات: شام (سوریه)، عراق، شهر حفیر، شهر انبار، عین التمر (ناحیه ای در عراق)، دومة الجندل (شهری در شمال غربی نجد)، قسمتی از فلسطین

ترتیب خلافت: بعد از پیامبر ﷺ اولین خلیفه مسلمانان گشت و به وی «خلیفه رسول الله» می گفتند. و بعد از وی به خلفای دیگر امیرالمؤمنین گفته شد.

سخنی از پیامبر ﷺ: قَالَ رَسُولُ الله ﷺ : «إِنَّ من أَمَنِّ النَّاسِ عَلَيَّ فِي صُحبَتِه وَ مَالِه أَبابَكرٍ، وَ لَو كُنتُ مُتَّخِذاً خَلِيلاً مِن أُمَّتِي لاتَّخَذتُ أَبابَكرٍ، إِلاَّ خُلَّةَ الإِسلامِ. لاَ يَبقَيَنَّ فِي المَسجِدِ خَوخَةٌ إِلاَّ خَوخَةُ أَبِي بَكرٍ». (رواه بخاری) یعنی: رسول الله ﷺ فرمودند: سخاوتمندترین و صاحب حق ترین مردم چه از

حیث دوستی و چه از حیث مالی نسبت به من ابوبکر می باشد، اگر من در میان امتم دوست خاصی برای خود انتخاب نمایم، ابوبکر را انتخاب می نمودم، اما دوستی و أخوت اسلامی کافی است. درهای کوچک مسجد همه باید بسته شوند، به جز در ابوبکر و مابقی باید همگی بسته شوند. (زیرا در مسجد النبی درهای کوچک زیادی که هر یک به نام شخصی بود وجود داشت، که پیامبر ﷺ دستور دادند همه را به جز در ابوبکر ببندند).

گوشه‌ای از سخنان حکمت‌آمیز حضرت ابوبکر ﷺ:

- کسی که بدون توشه وارد قبر می شود، مانند کسی است که بدون کشتی بر دریا سوار شود.
- پنج نوع روشنایی، داروی پنج نوع تاریکی است. محبت دنیا تاریکی است. تقوا و پرهیزکاری روشنایی است. گناه ظلمت و تاریکی است. توبه و ندامت چراغ و روشنایی است. قبر تاریک است، چراغ آن: (لا إله إلا الله و محمد رسول الله) است. پل صراط تاریک است، یقین چراغ آن است. آخرت تاریک است، عمل صالح و نیکوکاری چراغ آن است.
- هشت چیز زینت هشت چیز دیگر هستند: عزت نفس و دوری از تکدی گری زینت فقر است. شکر و سپاسگذاری زینت نعمت است. زینت بلا، صبر و حوصله و بردباری است. صبر و بردباری زینت علم است. تواضع و فروتنی زینت متکلم و سخنگو است. زیاد گریستن، زینت خوف از خداوند است. ترک منّت زینت احسان و صدقه است. خشوع و خشیت زینت نماز است.
- خداوند بزرگ به هر بنده ای که ده خصلت را عطا فرمایند، او از آفات و بلایا نجات می یابد و در درجه مقربین قرار می گیرد و به درجه متقین نائل می شود: راستی و صداقت با قلبی قانع. صبر کامل و شکر دائم. فقر

دائم با زهد دائم. فکر دائم با شکم گرسنه. حزن دائم با خوف دائم. جدیت و کوشش با بدنی متواضع. رقت همیشگی با قلبی مهربان. محبت دائم همراه با حیا. علم مفید با صبر دائم. ایمان دائم با عقل ثابت.

نخستین قدوه دارالخلافه — جهان صدق و پور بوقُحافه
اساس دین حق، بنیاد تحقیق — نیابت دار شاه شرع، صدیق
سپهر صدق را خورشید انور — چراغ اولیا صدیّق ابوبکر
شریعت را نخستین قرهٔ العین — رفیق مصطفی و ثانی إثنَین
شراب شرع چون جوشی بجوشد — به آمَنّا و صَدَّقنا بنوشد
نخستین جام حکمت نوش او کرد — ز دست مصطفی سرجوش او خوَرد
نبی را در امامت پیش رفته — توانگر آمده، درویش رفته
چو حق در گوش جان او ندا کرد — هرانچش بود با دختر فدا کرد
چو در باخت آنچِ بودش زرّ و سیمی — بساخت از مال دنیا با گلیمی
زهی بینندگیّ و پاکبازی — ولیکن نیست صدیّقی ببازی
مخالف گو بیا برخوان و بشناس — سَتُدعَونَ الی قَومٍ أولی باس
ز اوّل روز تا روز قیامت — نبی در حق او کرده کرامت
در اوّل هم دم او در هر اندوه — چه در شهر و چه در غار و چه در کوه
در اوسط نایب خاص نخستین — پیمبر را نیابت کرده در دین
در آخر در برِ او خفته در خاک — زهی پیرو مرید وچست و چالاک

اسرار نامه: شیخ فرید الدین عطار نیشابوری

بیوگرافی حضرت عمر فاروق رضي الله عنه

نام: عمر

نام پدر: خطاب از خانواده بنی عُدی

نام مادر: حَنتمه دختر هشام از خانواده بنی مخزوم

نسب و جدش: عمر بن خطاب بن نفیل بن عبدالعزی بن ریاح بن عبدالله بن فرط بن رزاح بن عُدی بن کعب بن لؤی بن غالب قرشی عدوی.

قبیله: قریش

نسبش با پیامبر ﷺ : سلسله نسبش به واسطه «کعب بن لؤی» جد هفتم پیامبر ﷺ که جد نهم حضرت عمر رضي الله عنه بوده به رسول الله ﷺ می رسد.

کنیه و لقب او: لقب وی فاروق می باشد (به معنی جدا کننده حق از باطل)، و کنیه او ابوحفص می باشد، یعنی بچه شیر و پیامبر ﷺ در جنگ بدر این لقب را به او داد.

تاریخ تولد: سیزده سال بعد از تولد پیامبر ﷺ به دنیا آمد.

محل تولد: مکه مکرمه

سن: ۶۳ سال

تاریخ وفات (شهادت): در شب یکشنبه اول ماه محرم سال ۲۴ هجری یعنی سه روز پس از ضربت خوردن به شهادت رسید.

محل وفات: مدینه منوره و در حجره حضرت عائشه (رض) در پائین پای حضرت ابوبکر رضي الله عنه به خاک سپرده شدند.

از ویژگی های حضرت عمر ﷺ: در سن ۲۷ سالگی به دین اسلام مشرف شد و هنگامی که وی اسلام را پذیرفت فقط ۴۰ مرد و ۱۱ زن قبل از ایشان ایمان آورده بودند. اولین کسی بود که دعوت اسلام را در مکه آشکار کرد. وی همواره طرفدار حق بود. ایشان جزو ۱۷ نفر باسواد از افراد مکه و باسوادترین آنها بودند. ایشان کسی بودند که خداوند در موارد متعددی موافق با رأی و دعای او آیه نازل فرمود. از یاران و دوستان بسیار نزدیک پیامبر ﷺ بودند و پدر زن آنحضرت ﷺ نیز بودند.

تعداد زنانی که در طول حیات خویش با آنان ازدواج کردند: ۸ زن

نام زنان: قریبه دختر ابی امیه که خواهر ام المؤمنین ام سلمه بود، ام کلثوم دختر عمرو و این دو زن چون مسلمان نشده بودند، هنگامی که آیه نازل شد آنان را طلاق داد. زینب دختر مظعون، سبیعه، جمیله دختر ثابت انصاری (که البته قبل از اسلام نامش عاصیه بود و بعد از مشرف شدن به اسلام پیامبر ﷺ نامش را به جمیله تغییر دادند)، عاتکه دختر زید (شاعر بود و از زیبایی فراوانی برخوردار بود)، ام حکیم دختر حارث، ام کلثوم دختر حضرت علی مرتضی ﷺ

تعداد فرزندان: ۱۴ فرزند، ۹ پسر و ۵ دختر.

نام فرزندان پسر: عبدالله (که یکی از اصحاب بزرگوار بود و از راویان بزرگ حدیث می باشد)، عبدالرحمن اکبر، عبدالرحمن اوسط، عبدالرحمن اصغر، عاصم، عیاض، زید اکبر، عبیدالله، زید اصغر.

نام فرزندان دختر: حفصه (ام المؤمنین)، رقیه، فاطمه، صفیه، زینب.

برادران حضرت عمر ﷺ: زید که برادر پدری وی بود و یک برادر مادری داشتند به نام عثمان بن حکیم.

خواهران حضرت عمر ﷺ : فاطمه، که نخستین زن مبلغ اسلام در میان زنان قریش بود، و صفیه خواهر دیگرش بود.

تاریخ شروع خلافت: روز سه‌شنبه ۲۲ جمادی‌الآخر سال ۱۳ هجری

تاریخ پایان خلافت: روز چهارشنبه ۲۶ ذی‌الحجه سال ۲۳ هجری

مدت خلافت: ۱۰ سال و ۶ ماه و چند روز

کارهای مهم در زمان خلافت: ۱ـ فتح بسیاری از کشورهای همسایه و گسترش ممالک اسلامی ۲ـ تأسیس پلیس ۳ـ تأسیس گمرک ۴ـ تأسیس دبیرخانه و نظام امور مالی دولت ۵ـ تعیین مبدأ تاریخ اسلام ۶ـ توسعه مسجد نبوی شریف ۷ـ طرح آبی کردن زمین‌های دیمی در عصر حضرت عمر ﷺ تحقق یافت ۸ـ آمارگیری و ایجاد دبیرخانه‌ها ۹ـ بیمه کردن زندگی مسلمانان و اتباع حکومت اسلامی ۱۰ـ پس‌انداز کردن برای نوزادان در بیت المال ۱۱ـ نصب ستونهای سنگی در مرز حرم مسجد الحرام ۱۲ـ تبدیل روپوش کعبه به جنس بهتر ۱۳ـ توسعه آموزش و پرورش و تعلیم و تعلم قرآن و سوادآموزی اجباری ۱۴ـ اعزام هیئت‌های آموزشی برای تعلیم حدیث ۱۵ـ توسعه تعلیم و تعلم فقه و احکام دین ۱۶ـ توسعه تعلیم و تعلم ادبیات. ۱۷ـ تقسیمات کشوری.

ترتیب خلافت: وی دومین خلیفه مسلمان بود.

جنگ هایی مهمی که در زمان خلافت حضرت عمر ﷺ روی داد: نمارق، سقاطیه، بارسما، کسکر، قادسیه، نهاوند، پل ابوعبید، بُوَیب، نبرد فیل ها یا واقعه جسر، حَمص، مَرْوَحه، بیسان، فحل، جلولاء، اجنادین و بسیاری دیگر.

فتوحات در زمان خلافت حضرت عمر ﷺ : شام (سوریه)، فتخ کامل عراق، مدائن، جلولاء (شهریست که با مدائن حدود ۴۰ مایل فاصله داشت)،

خوزستان، نهاوند، همـدان، فحـل، بیـسان، طبریـه، اردن، حَمـص، لاذقیـه، بعلبک، قنّسرین، حلب، انطاکیه، قیساریه، غزه، اجنـادین، قـدس، فلـسطین، سجستان، مصر، اسکندریه، دمشق، بحرین، آذربایجان، کردسـتان، اصـفهان، کاشان، قم، گرگان، قومس، فسا، داراب، هـرات، سـرخس، طخارسـتان، ری، اصطخر، کرمان، فارس، خراسان، طبرستان، روم. و نیز در مجمـوع در زمـان خلافت حضرت عمر ﷺ ۱۰۳۶ شهر همراه با حومه آنها فتح گردید و در هر شهری که فتح می گشت، دستور داده بود تا مسجدی بنا نمایند.

چگونگی به شهادت رسیدن: در بامداد روز چهارشنبه بیـست و شـشم مـاه ذی‌الحجه سال ۲۳ هجری هنگامیکـه حـضرت عمـر ﷺ در داخـل محـراب مشغول خواندن نماز بودند، ابولؤلؤ بـا یـک خنجـر دو سـر آغـشته بـه سَـم ضربه ای کاری در محراب مـسجد رسـول الله ﷺ بـر حـضرت عمـر ﷺ وارد نمود.

نام قاتل او: فیروز ابولؤلؤ

موافقات عمر به چه معناست: موافقات حضرت عمر ﷺ مواردی بودنـد کـه حضرت عمر ﷺ برای تحقق یافتن آنها دعا نمودند و به دنبال دعای وی آیه نازل شده و دعای وی مقبول گردید و حکم آن اجرا شد.

موافقات حضرت عمر ﷺ **:** ۱ـ موافقت قرآن با وی در مورد نمـاز نخوانـدن بر منافقان ۲ـ موافقت قرآن با نظر حـضرت عمـر ﷺ در مـورد اسـیران بـدر ۳ـــ موافقـت قـرآن بـا رأی حـضرت عمـر ﷺ در مـسأله اسـتیذان (اجـازه خواستن) ۴ـ دعای حضرت عمر ﷺ در مورد تحریم شراب و موافقـت قـرآن با آن ۵ـ حکم نماز نفل در مقام ابراهیم ۶ـ دشمن جبرئیل دشمن خداسـت و این فرموده حضرت فاروق ﷺ از جانب خداوند تأیید شد ۷ـ موافقـت رأی

حضرت عمر ﷺ با وحی آسمانی درباره مسئله حجاب ۸ــ مطابقت آیات طلاق با رأی حضرت عمر ﷺ ۹ـ خدا «أحسن الخالقین» است مطابق رای حضرت عمر ﷺ وحی نازل شد ۱۰ــ واقعه افک ۱۱ــ وحی مطابق رای حضرت عمر ﷺ در مورد استغفار برای منافقین ۱۲ـ موافقت وحی الهی با رأی حضرت عمر ﷺ در قتل بِشر منافق ۱۳ــ حکم ممانعت خدّام از در آمدن خانه ها ۱۴ـ حکم روی آوردن به سوی کعبة الله ۱۵ــ موافقت رأی حضرت عمر ﷺ در مسئله قلم و دوات با پیامبر ﷺ.

سخنی از پیامبر ﷺ: «لَو کَانَ مِن بَعدِی نَبِیٌّ لَکَانَ عُمَر بنُ الخَطَّابَ» یعنی: اگر من خاتم انبیاء نبودم و بعد از من پیغمبری مبعوث می‌شد آن پیغمبر، عمر بن الخطاب بود. سعدی شاعر شهیر شیرازی به این حدیث توجه داشته که در شأن عمر ﷺ می‌گوید:

دیگر عمر که لایق پیغمبری بدی ـــ گر سید رسل نبدی ختم انبیاء

گوشه‌ای از سخنان حکمت‌آمیز حضرت عمر ﷺ:

- هر گاه عالمی را دیدید که دل به دنیا بسته، به سخن او در امور دین اعتماد نکنید.
- اگر دنیا حاصل کنید، زندگی آزادانه می شود و هرگاه گناه کم کنید، مرگ آسان می شود.
- علم بیاموزید و از آن، سکینه، وقار و حلم یاد بگیرید.
- طمع سبب فقر می شود و قناعت استغناء می آورد و در هرکاری جز کارهای خیر و اخروی، درنگ نمودن و تأنّی بهتر است.

تا عُمَرآمد ز قیصر یک رسول　　در مدینه از بیابان نُغول
گفت کو قصر خلیفه، ای حَشَم　　تا من اسب و رخت را آنجا کشم
قوم گفتندش که او را قصر نیست　　مر عُمَر را قصر، جان روشنیست
گرچه از میری و را آوازه ایست　　همچو درویشان مر او را کازه ایست
ای برادر چون ببینی قصر او　　چونک در چشم دلت رُستست مو
چشم دل از مو و علّت پاک آر　　وانگه آن دیدار قصرش چشم دار
هرکه را هست از هوسها جان، پاک　　زود بیند حضرت و ایوان پاک
چون محمد پاک شد زین نار و دود　　هرکجا رو کرد وجه الله بود
چون رفیقی وسوسه بدخواه را　　کی بدانی ثَمَّ وجهُ الله را

مثنوی معنوی (دفتر اول): مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی

بیوگرافی حضرت عثمان ذی النورین ﷺ

نام: عثمان

نام پدر: عفّان

نام مادر: أروی بنت کُرَیْز

نسب و جدش: عثمان بن عفّان بن ابوالعاص بن امیّه بن عبدالشمس بن عبد مناف بن قصّی بن کلاب.

کنیه و لقب او: کنیه او در دوران جاهلیت ابو عمرو، ابو عبدالله و ابو لیلی بود. و لقب او به دلیل ازدواج با ۲ تن از دختران پیامبر ﷺ ذی النورین گردید.

نسبش با پیامبر ﷺ: نسب وی در جد پنجم «عبد مناف» به پیامبر ﷺ می رسد. مادربزرگ مادری وی، ام حکیم البیضاء دختر عبدالمطلب، خواهر تنی عبدالله، پدر پیامبر ﷺ می‌باشد. بنابراین حضرت عثمان پسر دختر عمه رسول الله ﷺ بود و حضرت رسول، پسر دایی مادر حضرت عثمان.

قبیله: قریش

تاریخ تولد: ۶ سال بعد از عام الفیل یعنی ۵ سال از پیامبر ﷺ کوچکتر بودند.

محل تولد: مکه مکرمه

سن: ۸۱ سال

تاریخ وفات (شهادت): ۱۸ ذیحجه سال ۳۵ هجری.

محل وفات: مدینه منوره در کنار گنبد خضراء مسجد النبی.

از ویژگی های حضرت عثمان ﷺ: ایشان یکی از کاتبان وحی و عالم به شریعت بودند و توانایی ارشاد و تعلیم افراد امّت را داشتند. ایشان فردی با وقار، آرام و سخت‌گیر بودند. عفو و گذشت داشت. شرم و حیا از مشهورترین خصایل نیکوی حضرت عثمان ﷺ بود که خداوند بدان صفت والا، او را زینت داد و ملائکه به دلیل این خصلت از وی شرم می کرد. داماد رسول الله ﷺ بودند و جزو اولین کسانی بودند که ایمان آوردند و یکی از نزدیکترین دوستان پیامبر ﷺ نیز بودند. ایشان کسی بودند که رسول الله ﷺ دست راست مبارک خود را در بیعت رضوان به عنوان دست حضرت عثمان ﷺ در دست دیگر خود نهاد و از طرف حضرت عثمان ﷺ که به خاطر مأموریتی به مکه رفته بود و در آنجا حضور نداشت بیعت نمود. حضرت عثمان ﷺ کسی بود که همواره از جان و مال و ثروت خویش بارها و بارها برای پیشرفت اسلام مایه گذاشت. و یکی از مهمترین آنها که از حیث اقتصادی بسیار مهم بود، می توان به اقدام حضرت عثمان ﷺ برای خرید چاه «رومه» به قیمت بیست هزار درهم و وقف آن برای استفاده همگان، توسعه مسجد النبی و پرداخت هزینه‌های تجهیز سپاه تبوک اشاره کرد.

تعداد زنانی که در طول حیات خویش با آنان ازدواج نمودند: ۸ زن

نام زنان: رقیّه دختر پیامبر ﷺ، و پس از وفات رقیّه با ام کلثوم دختر دیگر پیامبر ﷺ ازدواج نمودند، فاخته دختر غزوان، أم عمرو دختر جندب ازدی، فاطمه دختر ولید بن عبدشمس بن مغیره مخزومی، ام النبیین دختر

عینیه بن حصن قراری، رمله دختر شیبه بن ربیعه اموی، نائله دختر فرافصه کلبی.

تعداد فرزندان: ۱۶ فرزند داشتند، ۹ پسر و ۷ دختر.

نام فرزندان پسر: عبدالله، عبدالله اصغر، عمرو، خالد، أبان، عمر، ولید، سعید، عبدالملک.

نام فرزندان دختر: مریم، أم سعد، عائشه، أم أبان، أم عمرو، مریم، أم ولد.

تاریخ شروع خلافت: ماه محرم سال ۲۴ هجری.

تاریخ پایان خلافت: در سال ۳۵ هجری به پایان رسید.

مدت خلافت: ۱۲ سال

کارهای مهم در زمان خلافت: ۱ـ نوشتن نامه هایی به کارگزاران، والیان، فرماندگان لشکرها و عامه مردم ۲ـ عثمان ﷺ در خطبه نخستین خود اعلام نمود، که مرجع عالی قوانین و عملکرد دولت او قرآن، سنت و شیوه حکومت شیخین (ابوبکر و عمر) است ۳ـ تشکیل شورا و بر همین اساس حضرت عثمان ﷺ در حکومت خود، مجلسی را متشکل از بزرگان صحابه رسول الله ﷺ تشکیل داد ۴ـ برقراری عدالت و مساوات ۵ـ دادن آزادی های مشروع در چهارچوب دین اسلام ۶ـ مجازات فردی که عموی پیامبر ﷺ را تحقیر کرده بود ۷ـ بیرون کردن اشرار و کسانی بر روی مردم شمشیر می کشیدند از شهر ۸ـ برای اولین بار در زمان خلافت او مسلمانان از طریق دریا و کشتیرانی به فتوحات خود ادامه دادند ۹ـ جمع آوری و کتابت قرآن کریم در یک مصحف واحد با مشورت همه اصحاب ۱۰ـ توسعه مجدد مسجد نبوی و ایجاد تحولات تازه ای در ساخت و تزئین آن.

ترتیب خلافت: سومین خلیفه مسلمانان بود و بعد از حضرت عمر ﷺ به خلافت رسید.

جنگ های زمان خلافت ایشان: جنگ آفریقا که به جنگ «حرب العبادله» مشهور است، جنگ با همدان و اسکندریه که طغیان کرده بودند، جنگ با جزیره قبرس، خراسان، افغانستان. جنگ نوبه، جنگ ذات الصواری (نبرد میان کنستانتین پسر هراکلیوس و مسلمانان و این اولین جنگ دریایی مسلمان بود).

فتوحات: ارمنستان، خوارزم، طبرستان، کرمان، بلوچستان، شیراز، افغانستان، گرجستان، آذربایجان، خراسان، قبرس، بخشی از آفریقا، نوبه، قسمت های باقی مانده از شرق و شمال ایران، اندلس (اسپانیای کنونی).

چگونگی به شهادت رسیدن ایشان: به مدت ۴۰ روز خانه حضرت عثمان ﷺ توسط شورشیان و طغیانگران در محاصره بود، که بالاخره در روز جمعه ۳ تن از یاغیان به خانه او حمله بردند و حضرت عثمان ﷺ را درحالی که مشغول تلاوت قرآن بود، به قتل رساندند و خون حضرت عثمان ﷺ بر روی آیه: «فسیکفیکهم الله و هو السمیع العلیم» در سوره بقره افتاد.

نام قاتلین او: غافقی بن حرب سردسته شورشیان مصر بود و همراه وی ۳۰۰ نفر بودند، سودان بن حمران سکوتی. قتیره بن فلان سکوتی. حکیم بن جبله دزد معروف بصره ای به همراه ۱۰۰ نفر شورشی از بصره. مالک بن حارث نخعی معروف به مالک اشتر با ۲۰۰ شورشی از شهر کوفه و عبدالله بن سبأ که نقشه طراحی شده برای کشتن حضرت عثمان کار او بود.

سخنی از پیامبر ﷺ: عن عائـشة رضي الله عنها قالـت قـال رسـول الله ﷺ لعثمـان: (الا استحیی من رجل یستحیی منه الملائکة). یعنی: حضرت عائشه رضي الله عنها می فرماید که رسول الله ﷺ فرمودند: چرا از شخصی حیا نکنم که فرشـتگان از او حیـا می کنند. (رواه مسلم)

گوشه‌ای از سخنان حکمت‌آمیز حضرت عثمان رضي الله عنه:

❖ اگر قلب هایمان از پلیدی ها پاک شود، هرگز از کلام پروردگارمان سیراب نمی‌شویم.

❖ هر کس رازی را در خود نگاه دارد بداند که خداوند آن را بـا رنـگ رخسار و لغزش زبان او، بر مردم آشکار می‌نماید.

❖ ایشان برای متاع بی ارزش دنیا هیچ ارزشی قائل نمـی‌شـدند و در همین رابطه چنین فرموده‌اند: فکـر کـردن بـه متـاع دنیـا ظلمـت وتاریکی است که قلب را فرا می‌گیرد اما فکر کردن به آخرت و روز قیامت، نور و روشنی‌بخش قلب هاست.

❖ تو را از حسود همین کفایت است که چون شاد باشـی، او غمگـین شود.

خواجه سنّت که نور مطلق است — بل خداوند دو نور بر حق است
آنکه غرق قدس و عرفان آمدست — صدر دین عثمان عفان آمدست
رفعتی کان رایت ایمـان گرفـت — از امیرالمؤمنین، عثمان گرفـت
رونقی کان عرصه کـونین یافـت — از دل پور نور ذی النورین یافـت
یوسـف ثـانی بقـول مـصطفی — بحـر تقـوی و حیـا کـان وفـا
کار ذی القربـی بجـان پرداختـه — جان خود در کار ایشان باخته

سر بریدندش که تا بنشسته | از چه پیوسته رحم پیوسته ای
هم هدایت در جهان و هم هنر | امتش در عهد او شد بیشتر
هم بعهد او شد ایمان منتشر | هم ز حکمش گشت قرآن منتشر
سیّد سادات گفتی برفلک | شرم دارد دایم از عثمان، مَلَک
هم پیامبر گفت درکشف و وحجاب | حق نخواهد کرد با عثمان، عِتاب
چون نبود او تا کند بیعت قبول | بد بجای دست او دست رسول
حاضران گفتند ما بر سودمی | گرچو ذوالنورین غایب بودمی

منطق الطیر: شیخ فرید الدین عطار نیشابوری

بیوگرافی حضرت علی (حیدر کرار) ﷺ

نام: علی

نام پدر: ابوطالب (عبدمناف)

نام مادر: فاطمه دختر اسد بن هاشم

نسب و جدش: علی بن ابوطالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف قریشی از تیره هاشم.

کنیه و لقب او: کنیه او ابوالحسن و ابوتراب بود و لبقش اسد الله (به معنی شیر خدا).

نسبش با پیامبر ﷺ: نسبش در عبدالمطلب که پدر بزرگ هر دوی آنان بود به پیامبر ﷺ می رسد. و از سوی مادرش در جد دوم یعنی هاشم نسبش به پیامبر ﷺ می رسد.

تاریخ تولد: ۲۳ سال قبل از هجرت

محل تولد: مکه مکرمه

سن: ۶۳ سال

قبیله: قریش

تاریخ وفات (شهادت): در شب هفدهم ماه رمضان سال چهلم هجری به شهادت رسید.

محل وفات (شهادت): شهر کوفه

چگونگی به شهادت رسیدن: هنگامی که برای نماز صبح به مسجد تشریف می بردند، ابن ملجم مرادی با وارد کردن ضربه ای، حضرت علی ﷺ را مجروع کردند و دو روز بعد ایشان به مقام شهادت نایل شدند.

از ویژگی های حضرت علی ﷺ : اولین کودکی بود که مسلمان شد و در دامن پاک پیامبر ﷺ پرورش یافت. در جنگ های مختلفی پرچمدار پیامبر ﷺ بود. وی داماد رسول الله ﷺ بودند و از علم فراوانی برخوردار بود و آشنایی کامل با طبیعت نبوی داشت. بسیار قوی و نیرومند بود و در جنگ ها جزء کسانی بود که با پهلوانان کفار مبارزه می کرد. در هنگام هجرت پیامبر ﷺ در بستر آنحضرت ﷺ و به جای او خوابید. وی شاعر برجسته ای نیز بودند، و دیوان شعر معروفی دارند. حضرت علی ﷺ از فصاحت و بلاغت کلام بسیار بالایی برخوردار بودند.

تعداد زنانی که در طول حیات خویش با آنان ازدواج نمودند: ۹ زن

نام زنان: فاطمه دختر حضرت محمد ﷺ ، أم البنین دختر حرام، لیلی دختر مسعود، امامه دختر ابی العاص، خوله دختر ایاس بن جعفر، أم سعید دختر عروه، أسماء دختر عمیس، مخبئه دختر امرؤالقیس بن عدی، ام حبیبه دختر زمعه بن بحر.

تعداد فرزندان: روایات فراوانی در درباره تعداد فرزندان حضرت علی وجود دارد، برخی چون امام طبری می گویند: که ایشان ۱۴ فرزند پسر و ۱۷ دختر داشته اند و برخی دیگر نیز می گویند: ۲۹ فرزند داشتند، ۱۴ پسر و ۱۵ دختر.

نام فرزندان پسر: حسن، حسین، محسن (که در روایـات ضـعیفی آمـده)، عباس اکبر، جعفر، عبدالله اکبر، عثمان، عبدالله اصغر، ابوبکر، یحیی، محمـد اصغر، عمر، محمد اوسط، عون، محمد اکبر.

نام فرزندان دختر: زینب کبری، رقیه، ام الحسن، رملة الکبـری، ام هـانی، میمونه، رملة الصغری، زینـب الـصغری، ام کلثـوم الـصغری، فاطمـه، امامـه، خدیجه، ام الکرم، ام سلمه، ام جعفر، جمانه، تقیه.

برادران او: طالب، عقیل، جعفر

خواهران او: أم هانی، جمانه

تاریخ شروع خلافت: در بیست و پنجم ماه ذی الحجه سال ۳۵ هجری بـه خلافت رسید.

تاریخ پایان خلافت: در ماه رمضان سال ۴۰ هجری.

مدت خلافت: چهار سال و هشت ماه و بیست و دو روز.

کارهای مهم در زمان خلافت: ۱ـ انتقال پایتخت خلافت از مدینه به کوفه ۲ـ سرکوب فارس و کرمان که مالیـات خـود را نمـی دادنـد ۳ـ مبـارزه بـا مرتدین و ریشه کنی فساد و مبارزه با خوارج.

ترتیب خلافت: وی چهـارمین خلیفـه مـسلمانان بـود کـه بعـد از حـضرت عثمان ﷺ به خلافت رسید.

جنگ های مهم زمان خلافت او: جنـگ جمـل بـا حـضرت عائـشه (رض)، صفین با حضرت معاویه ﷺ و نهروان با خوارج.

فتوحات: در زمان حضرت علی ﷺ به دلیـل مـشکلات فراوانـی کـه وجـود داشت، که از جمله مهمترین آنهـا مبـارزه بـا خـوارج و رسـیدگی بـه امـور

سرزمین های عراق و شام و سرکوبی مرتدین بود، فتوحات اسلامی گسترش نیافت.

نام قاتل او: عبدالرحمن بن ملجم مرادی

سخنی از پیامبر ﷺ: رسول الله ﷺ راجع به علم علی‌ؓ فرمود: «اقضی امتی علی». «در میان امت من علی در قضاوت از همه عالمتر است». (رواه احمد)

گوشه ای از سخنان حکمت آمیز حضرت علی ؓ:

- کاری برای ریا و شهرت انجام ندهید، همانا هر که برای غیر خدا کار کند خداوند او را به همان واگذار می‌کند.
- جهاد دری از درهای بهشت است، خداوند آن را برای اولیاء خاص خود می‌گشاید، جهاد لباس [و زینت] و تقوا زره محکم خداوند و سند قطعی بهشت است، اگر کسی آن را ناخوش دارد خداوند او را ذلیل و گرفتار مصائب می‌نماید.
- از هیچ انسانی چشم داشت و توقعی نداشته باشید، بلکه امیدتان به پروردگار جهانیان باشد.

ای امیرالمؤمنین ای شمع دین ای بوالحسن — ای به یک ضربت ربوده جان دشمن از بدن
ای به تیغ تیز رستاخیز کرده روز جنگ — وی به نوک نیزه کرده شمع فرعونان لگن
از برای دین حق آباد کرده شرق و غرب — کردی از نوک سنانت عالمی را پُر سُنَن
تیغ إلاالله زدی بر فرق لاگویان حق — هر که لا می گفت وی را می زدی بر جان و تن
تا جهان خالی نکردیاز بُتان و بُت پرست — تا نکردی لات را شهمات و عزّی را حَزَن
تیغ ننهادی، ز دست و درع ننهادی ز پشت — شاد باش ای پادشاه دین پرور، چراغ انجمن
گر بنودی زخم تیغ و تیرت اندر راه دین — دین نپوشیدی لباس ایمنی بر خویشتن

لاجرم اکنون چنان کردی که درهر ساعتی کافری از جور دین بر خود بدرّد پیرهن
مرحبا ای مهتری کز بیم تیغت در جهان پیش چشم دشمنانت خون همی آید لَبَن
فرش کفر از روی عالم در نوشتی سر بسر ناصر دین هُدی و قاهر کفر و وثَن
کمترانت را سزد گر مهتری دعوی کنند ای امیر نام گستر وی سوار نیزه زن
هیچکس را در جهان این مایه مردی نبود کو به میدان خطر سازد برای دین وطن
راه دین بود است مخوف از ابتدا لیکن به جهد آن مخافت را همی موقوف کردی در ز من
از برای نصرت ین ساختی هر روز و شب طبل و منجوق و طراده نیزه و خود ومجن
پای این مردان نداری جامه ایشان مپوش برگ بی برگی نداری لاف درویشی مزن
روز حرب از هیبت تیغت بلرزیدی زمین همچنان کز بیم خصمی تند، مردی ممتحن
ذالفقارت گر بدیدی کرگدن در روز جنگ کاه گشتی در زمان گر کوه بودی کرگدن
سرکشان را سربه سر نابود کردی در جهان تختهاشان تخته کردی، حلّه هاشان را کفن
این جلال و این کمال و این جمال و منزلت نیست کس را در جهان جز مر تو را ای بوالحسن
هر دلی کو مهرت اندر دل ندارد همچو جان هر دلی کو عشقت اندر جان ندارد مقترن
روی جناب العُلی هرگز نبیند بی خلاف لایزالی ماند اندر نار با گُرم و حَزَن
گر نبودی روی و مویت هم نبودی روز و شب گر نبودی رنگ و بویت گل نبودی در چمن
چون تو صاحب دولتی هرگز نبودی در جهان همن نخواهد بود هرگز چون توئی در هیچ فن

حکیم سنایی غزنوی

بیوگرافی حضرت حسن ﷺ

نام: حسن (این نام را پیامبر ﷺ بر او نهاد)

نام پدر: علی بن ابی طالب ﷺ

نام مادر: فاطمه (رض)

کنیه و لقب او: کنیه او ابومحمد می باشد و لقبش «سیّد» بود به معنی «آقا، سرور».

نسب و جدش: حسن بن علی بن ابی‌طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف.

تاریخ تولد: بنا به قولی در رمضان و بنا به قولی دیگر در شعبان سال سوم هجری دیده به جهان گشود.

محل تولد: مدینه منوره

نسبش با پیامبر ﷺ: وی نوه پیامبر ﷺ می باشد.

تعداد زنان: درباره تعداد زنان حضرت حسن ﷺ روایات و اختلافات فراوانی وجود دارد، به همین دلیل ما در اینجا فقط نام تعدادی از آنان را که در دسترس بود را آورده ایم.

نام زنان: خوله‌ی فزازی، جعده دختر اشعث، عائشه خثعمی، ام‌اسحاق دختر طلحه بن عبیدالله تمیمی، ام‌بشیر دختر ابی‌مسعود انصاری، هند دختر عبدالرحمن بن ابی‌بکر، ام‌عبدالله دختر شلیل بن عبدالله برادر جریر

بجلی، زنی از بنی‌ثقیف، زنی از بنی‌عمرو بن اهیم منقری و زنی از بنی‌شیبان از خاندان همام بن مره.

تعداد فرزندان: ۲۲ فرزند

نام فرزندان پسر: حسن، زید، طلحه، قاسم، ابوبکر، عبدالله، عمرو، عبدالرحمن، حسین، محمد، یعقوب، اسماعیل، حمزه، جعفر، عقیل.

نام فرزندان دختر: ام حسین

نام برادران: حسین، محسن (که در روایاتی آمده)، عباس، جعفر، عبدالله، عثمان، عبیدالله، ابوبکر، یحیی، محمد اکبر، عمر، محمد اوسط، عون.

نام خواهران: زینب کبری، رقیه، ام الحسن، رملة الکبری، ام هانی، میمونه، رملة الصغری، زینب الصغری، ام کلثوم الصغری، فاطمه، امامه، خدیجه، ام الکرم، ام سلمه، ام جعفر، جمانه، تقیه.

سن: ۴۸ سال

تاریخ وفات (شهادت): وی مسموم شدند و در سال ۵۱ هجری دارفانی را وداع گفتند.

محل وفات: مدینه منوره

چگونگی واقعه وفات حضرت حسن ؑ: عُمیر بن اسحاق می‌گوید: به همراه یکی از قریشیان، نزد حسن بن علی ؑ رفتم. ناگهان حسن ؑ برخاست و به دستشویی رفت و چون بیرون آمد، فرمود: «به‌خدا سوگند اینک پاره‌ای از جگرم، بیرون افتاد؛ بارها به من زهر خوراندند، اما هیچ‌گاه همانند این بار نبود». آن‌گاه به شخصی که همراهم بود، فرمود: «هر چه می‌خواهی از من درخواست کن که دیگر چنین فرصتی، پیش نخواهد آمد». پاسخ داد: «هیچ نمی‌خواهم جز اینکه خداوند، تو را شفا دهد». گوید:

فردای آن روز، به عیادت حسنؑ رفتیم و دیدیم که واپسین لحظات حیاتش را سپری می‌کند. در این اثنا برادرش حسینؑ آمد و بالای سرش نشست و پرسید: «ای برادر! چه کسی، تو را زهر خوراند؟» حسنؑ فرمود: «آیا می‌خواهی او را بکُشی؟» گفت: «آری». فرمود: «اگر قاتلم، همان کسی باشد که من می‌پندارم، پس خداوند، او را به شدت عذاب خواهد کرد (و انتقام مرا خواهد گرفت)، اما اگر گمان من، درست نباشد، دوست ندارم که انسانی بی‌گناه، به‌خاطر من کشته شود».

حضرت حسنؑ در واپسین لحظات زندگی‌اش، به اطرافیان خویش فرمود: «مرا به صحن خانه ببرید تا به ملکوت آسمان‌ها بنگرم (و در نشانه‌های قدرت خداوند، تدبر نمایم)». بدین ترتیب آن بزرگوار را با بسترش به بیرون خانه منتقل کردند. وی سرش را بلند کرد و گفت: «بارخدایا! من، خویشتن را نزد تو می‌بینم و جان و هستی من، برایم از تمام جان‌ها، عزیزتر است». بدین‌سان از عنایات خاص خداوندﷻ به حسنؑ این بود که وی خویشتن را تسلیم رضای خداوند متعال نموده و به اجر و پاداش الهی، امیدوار بود.

آری! بدین ترتیب در آن موقعیت حساسی که جان به لب می‌رسد و انسان، واپسین لحظات حیاتش را سپری می‌کند، حضرت حسنؑ با تمام وجود، به سوی خدا روی آورد و با زبان قال و بیان حال به یگانگی، کبریایی، و عظمت و جبروت اللهﷻ اقرار نمود. در عباراتی که حسنؑ به‌کار برد، مفاهیم خضوع و خشوع به درگاه پرودگار بزرگ و بلند مرتبه، فوران کرد و کمال امیدواری به مهربان‌ترین مهربانان، و دلبستگی به خداوند یکتا، نمایان گشت.

ابونعیم می‌گوید: زمانی که بیماری حضرت حسنؑ شدت یافت، آن بزرگوار آه و ناله می‌کرد. شخصی نزدش آمد و گفت: «ای ابومحمد! چرا آه و ناله سر می‌دهی؟ مگر نه اینکه با جدا شدن روح از کالبدت، نزد پدر و

مادرت علی و فاطمه، و نیز نزد پدربزرگ و مادربزرگت نبی (اکرمﷺ) و خدیجه می‌روی و به عموهایت حمزه و جعفر، و به دایی‌هایت قاسم و طیب و ابراهیم، و به خاله‌هایت رقیه و ام‌کلثوم و زینب می‌پیوندی؟»

حسنؓ در واپسین لحظات زندگی‌اش به برادرش حسینؓ فرمود: «مرا در کنار پدرم (یعنی رسول‌خداﷺ) دفن نمایید، مگر اینکه بیم درگیری و خونریزی وجود داشته باشد؛ در این صورت به‌خاطر من، هیچ خونی به زمین نریزید و مرا در قبرستان (عمومی) مسلمانان دفن کنید». زمانی که حسنؓ وفات نمود، حضرت حسینؓ و همراهانش، مسلح شدند. ابوهریرهؓ حسینؓ را سوگند داد و فرمود: «وصیت برادرت را یادآوری می‌کنم که دستور داد اگر بیم خونریزی وجود داشت، مرا در گورستان عمومی مسلمانان، دفن کنید». گفتنی است: مروان بن حکم، از خاکسپاری حسنؓ در کنار رسول اللهﷺ جلوگیری کرد. البته ابوهریره ؓ جابر بن عبدالله، ابن‌عمر، عبدالله بن جعفر و مسور بن مخرمه و عده ای دیگر، میانجیگری کردند و سرانجام با موافقت حضرت حسینؓ پیکر حضرت حسنؓ را به بقیع منتقل نمودند و در کنار مادرش، حضرت فاطمه (رض) به خاک سپردند.

تاریخ پایان خلافت: ماه ربیع الاول سال ۴۱ هجری

مدت خلافت: ۶ ماه

ترتیب خلافت: بعد از وفات حضرت علی ؓ وی خلیفه مسلمانان شد و پنجمین خلیفه مؤمنان بود.

از ویژگی های او: حضرت حسن ؓ نوه پیامبر ﷺ بود. او همچنین یکی از افرادی بود که شباهت فراوانی از حیث چهره به پیامبر ﷺ داشت. او به همراه برادرش حسین ؓ سرور جوانان اهل بهشت می باشند. علم و دانش

فراوانی داشتند، زیرا در محضر رسول الله ﷺ بزرگ شده بودند. خطیب بسیار خوبی نیز بودند.

سخنی از پیامبر ﷺ: ابوهریره‌ رضی الله عنه می‌گوید: رسول‌خدا ﷺ فرمود: (مَن أحَبَّ الحَسنَ وَ الحُسَینَ فَقَد أحَبَّنِی، وَ مَن أبغَضهُمَا فَقَد أبغَضنِی) یعنی: «هر کس دوستدار حسن و حسین است، در واقع مرا دوست دارد و هر کس با این دو، بغض و دشمنی ورزد، با من دشمنی ورزیده است». (رواه نسائی)

بیوگرافی حضرت حسین ﷺ

نام: حسین (این نام را پیامبر ﷺ برای وی برگزیدند)

نام پدر: علی بن ابی طالب ﷺ

نام مادر: فاطمه (رض)

کنیه و لقب او: کنیه ایشان ابوعبدالله و لقبش «سیّد» بود به معنی «آقا، سرور» می باشد.

نسب و جدش: حسین بن علی بن ابی‌طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف.

تاریخ تولد: پنجم ماه شعبان سال چهارم هجری

محل تولد: مدینه منوره

نسبش با پیامبر ﷺ: وی نوه پیامبر ﷺ می باشد.

نام فرزندان پسر: عبدالله، ابوبکر، عمر

نام فرزندان دختر: سکینه، فاطمه

نام خواهران: زینب کبری، رقیه، ام الحسن، رملة الکبری، ام هانی، میمونه، رملة الصغری، زینب الصغری، ام کلثوم الصغری، فاطمه، امامه، خدیجه، ام الکرم، ام سلمه، ام جعفر، جمانه، تقیه.

نام برادران: حسن، محسن (که در روایاتی آمده)، عباس، جعفر، عبدالله، عثمان، عبیدالله، ابوبکر، یحیی، محمد اکبر، عمر، محمد اوسط، عون.

سن: ۵۷ سال

تاریخ وفات (شهادت): دهم ماه محرم سال ۶۱ هجری

محل وفات (شهادت): کربلا

چگونگی واقعه شهادت حضرت حسین ﷺ: حضرت حسین ﷺ در ورع، تقوی و شجاعت بی نظیر بودند. پس از مرگ حضرت معاویه ﷺ مردم کوفه او را دعوت کردند تا به کوفه برود و با او بیعت نمایند. حضرت حسین ﷺ با جمعی از یاران و خانواده خویش به سوی عراق حرکت کرد تا به تشکیل یک حکومت اسلامی علیه یزید، که فسق و فجور او برایش واضح شده بود، موفق شود. اما مردم کوفه با ایشان نیرنگ کردند و علیه حضرت حسین ﷺ لشکر ابن زیاد را تقویت نمودند و در نزدیکی «کربلا» سپاهیانی که عبیدالله بن زیاد به یزید برای جلوگیری از آنحضرت فرستاده بود، مانع حرکت وی شدند و بالاخره همان افرادی که اصرار و مبالغه آنان موجب حرکت حضرت حسین ﷺ به طرف کوفه شده بود، سرانجام شخصاً به مقابله و مبارزه با حضرت حسین ﷺ پرداختند و دین را به دنیا فروختند و خساره دنیا و آخرت را خریدند و بالاخره حضرت حسین ﷺ در چندین معرکه با هفتاد و دو تن از اصحابش در مقابل فساق و دشمنان اسلام دادِ شجاعت داده، و در روز شنبه دهم محرم سال ۶۱ هجری در سرزمین کربلا جام شهادت را نوشیدند.

از ویژگی های او: ایشان کسی بود که جسم مبارکش با پیامبر ﷺ شباهت بسیاری داشتند. سرور جوانان بهشت و نیز نوه رسول الله ﷺ می باشند. ایشان مورد علاقه شدید پیامبر ﷺ بوده و بسیار با سخاوت، متواضع و شجاع بودند.

سخنی از پیامبر ﷺ : ابوهریره‌ﷺ می‌گوید: رسول الله ﷺ فرمود: (مَـن أحَـبَّ الحَسنَ وَ الحُسَینَ فَقَد أحَبَّنِی، وَ مَن أبغَضهُمَا فَقَد أبغَـضنِی) یعنـی: «هـر کـس دوستدار حسن و حسین است، در واقع مرا دوست دارد و هر کس با این دو، بغض و دشمنی ورزد، با من دشمنی ورزیده است». (رواه نسائی)

بیوگرافی حضرت خالد بن ولید ﷺ

نام: خالد

نام پدر: ولید

نام مادر: لبابه صغری دختر الحارث

کنیه و لقب او: کنیه وی ابوسفیان و لقب او سیف الله (شمشیر خدا) می باشد.

نصب و جدش: ولید بن مغیره بن عبدالله بن عمر بن مخزوم بن تینطته بن مرّه.

محل تولد: مکه مکرمه

تاریخ تولد: از تاریخ ولادت ایشان اطلاعی در دست نمی باشد.

نسبش با پیامبر ﷺ: خالد در هفتمین جد یعنی «مرّه» به پیامبر ﷺ می رسد، که «مرّه» جد پدری پیامبر ﷺ می باشد.

سن: ۶۰ سال

در چه تاریخی مسلمان شد: در ماه صفر سال هشتم هجری.

برادران و خواهران او چند نفر بودند: شش برادر و دو خواهر داشتند.

قبیله: بنی مخزوم

چگونه لقب سیف الله به او داده شد: در جنگ مؤته هنگامی بسیاری از فرماندهان سپاه اسلام شهید شدند، خالد بن ولید پرچم اسلام را در دست

گرفتند و بعد از آن مسلمانان پیروز شدند، و پیـامبر ﷺ در حـق خالـد دعـا کرده و فرمودند: (خدایا، خالد شمشیر تو است، همیشه به او فتح و پیـروزی عطا کن) و از آنجا بود که به او لقب سیف الله داده شد.

از ویژگی های خالـد بـن ولیـد ﷺ**:** یکـی از فرمانـدهان مـسلمانان در جنگ ها بود و از تاکتیک های نظامی در سطح بالایی آگاه بود. نابود کننـده بُت «عزی» ایشان بودند. هرمز امیر مرزهای ایـران از طـرف بـلاد عـرب بـه دست وی کشته شد.

تاریخ وفات: در سال ۲۱ هجری وفات نمود.

محل وفات: شهر حَمص

سخنی از پیامبر ﷺ**:** انس ﷺ می گویـد: رسـول الله ﷺ خبـر شـهادت زیـد، جعفر، و ابن رواحه را اعلام کـرد ... و در نهایـت، فرمـود: «سـرانجام، پـرچم را شمشیری از شمشیر های خدا (خالد) بدست گرفت و خداوند بوسـیله او فـتح و پیروزی، نصیبشان ساخت». (رواه بخاری)

بیوگرافی حضرت زبیر بن عوام ﷺ

نام: زبیر

نام پدر: عوام، که برادر حضرت خدیجه (رض) بود.

نام مادر: صفیه بنت عبدالمطلب که عمه پیامبر ﷺ بود.

کنیه و لقب او: کنیه او ابا عبدالله بود و لقبش سیف الاسلام (شمشیر اسلام) بود.

محل تولد: مکه مکرمه

تاریخ تولد: بیست و هشت سال قبل از هجرت.

سن: ۶۴ سال

تاریخ وفات: ۳۶ هجری

نسبش با پیامبر ﷺ: از نظر نسب مادری در جد دوم عبدالمطلب به پیامبر ﷺ می رسد. از نظر نسب (پدری) در قُصی بن کلاب به پیامبر ﷺ می رسد.

در چه سنی به اسلام مشرف شد: در جوانی و در سن ۱۵ یا ۱۶ سالگی.

تعداد زنان: ۶ زن

نام زنان: اسماء دختر ابی بکر صدیق، ام خالد، رباب دختر انیف، زینب، ام کلثوم، الحلال.

تعداد فرزندان: ۲۰ فرزند داشتند که ۱۱ نفر آنها پسر و ۹ نفر آنان دختر بودند.

نام فرزندان پسر: عبدالله، عروه، منذر، عاصم، مهاجر، خالد، عمرو، مصعب، حمزه، عبیده و جعفر.

نام فرزندان دختر: خدیجه الکبری، ام الحسن، عایشه، حبیبه، سوده، هند، رمله، زینب، خدیجه الصغری.

چگونگی به اسلام گرویدن حضرت زبیر ﷺ: حضرت زبیر ﷺ دوستی و رفاقت بسیار نزدیکی با حضرت ابوبکر صدیق ﷺ داشت، و همین رفاقت بسیار خصوصی آنها باعث گشت تا اسلام حضرت ابوبکر ﷺ بر فکر و اندیشه حضرت زبیر ﷺ تأثیر بگذارد و او را متمایل به اسلام نماید. ایشان در سنین پانزده یا شانزده سالگی مشرف به اسلام گردید و افتخار صف سابقین اولین نصیب او شد، چه لقبی زیباتر و جالب تر از این صفت که خداوند، متصفان به این صفت را مورد رضای خود معرفی نموده و رضایت خود را از آنها اعلام کرده است.

از آن جایی که حضرت زبیر ﷺ یک انسان شجاع و دلیری بود. حاضر به پوشیده نگه داشتن اسلامش نشد و به همین خاطر در جمع کفار مکه حاضر گشت و با افتخار کامل اسلام خود را به اطلاع آنها رسانید، در حالی این خبر را به اطلاع آنها می رساند که خبر اسلام یک نفر از اهل مکه برابر بود با توهین به یکایک اهل مکه و توهین به دین و عقیده آنها. لذا به محض اینکه خبر اسلام حضرت زبیر ﷺ به گوش اقوام و خویشان او رسید. هر کدام به نحوی در آزار و اذیت او همت گماشتند. یکی با کتک یکی با هتک حرمت، یکی با الفاظ زننده و یکی با تهدیدات نگران کننده و... هر کدام به طریقی سعی می کردند زبیر ﷺ را از عقیده و مرامش بازگردانند. که در این میان سهم عمویش، نوفل و مادرش صفیه از همه بیشتر بود.

مادرش او را به سختی کتک می زد و شکنجه می نمود وقتی مردم از اذیـت مادرش شکوه می نمودند او می گفت:

هر کس بگوید که من او را بخاطر ناراحتی و دشمنی می زنم او دروغ می گوید. من او را می زنم تا برای آینده یک پهلوان شود. عمویش نوفل او را به حصیری می پیچید و آن حصیر را آتش می زد تا دود حاصل از آن او را به حالت خفگی رسانده تا شاید خسته شده و از اسلام برگردد و سپس با صدای بلند داد می کشید: «اکفر برب محمدا» ای زبیر، به خدای محمد کافر شو، و این عذاب را از خود دور نما. حضرت زبیر ﷺ که از شکنجه و آزار عمویش (آن هم بخاطر بشارت های الهی از زبان فرشتگان و نزول رحمت خداوند) لذت می برد، با جواب قاطع می فرمود: «لا والله لا أعود فی الکفر أبداً»، نه به خدا که من هرگز بسوی کفر باز نخواهم گشت.

همه این آزار و شکنجه ها نتوانست کوچکترین اثری را بـر عقیـده حـضرت زبیر ﷺ بگذارد، و او را نسبت به اسلام دلسرد گرداند بلکـه هـر چـه اذیـت کفار بیشتر می شد او بر عقیده خود مطمئن تر و راسخ تر می گردید.

این اعمال ناشایسته کفار، عرصه را بر مسلمانان تنگ نمود تا اینکه خداوند برای رهایی مسلمین از این بحران، و برای حفظ عقیده و مرامشان دستور داد خانه و کاشانه خود را رها نموده و به طرف حبشه هجرت نمایند. وقتی دستور هجرت داده شد، حضرت زبیر ﷺ به همراه ده مرد و چهار زن، اولین کسانی بودند که به این حکم الهی جامه عمل پوشیدند.

از ویژگی های حضرت زبیر ﷺ: او یکی از ده یار بهشتی (عـشره مبـشره) می باشد و اولین کسی بود که در راه خدا و اعلای کلمة الله در مکـه قبـل از هجرت شمشیر از نیام کشید. و او کسی بود که بـه همـراه پیـامبر ﷺ بـرای

دعوت جنّیان به اسلام از مدینه خارج شدند و به بیابان رفتند. و همچنین کسی می باشند که ملائکه به شکل وی ظاهر شدند.

محل وفات (شهادت): در جنگ جمل شهید شدند و در وادی السباع که در عراق واقع شده، جناره وی دفن گردید، که بعدها در آنجا روستایی به نام زبیر به وجود آمد.

نام قاتل او: عمرو بن جرموز

چگونگی به شهادت رسیدن حضرت زبیر ﷺ: در روز واقعه جنگ جمل حضرت زبیر ﷺ به دست عمرو بن جرموز به شهادت رسید. عبدالله بن زبیر ﷺ می گوید: : روز جمل من همراه پدرم ایستاده بودم پدرم به من گفت: ای پسرکم، امروز ظالم یا مظلوم کشته خواهد شد، و من می بینم که همین امروز به زودی مظلومانه به شهادت خواهم رسید و چیزی که خیلی ذهنم را به خود مشغول نموده وام های مردم است که در نزد من می باشد، تو برای پرداخت آن وامها تمام زمینها و باغهایم را بفروش، و آن وام ها را ادا کن، و اگر در موردی از پرداخت وام ها عاجز ماندی از مولایم استمداد کن. عبدالله می گوید: به خدا نفهمیدم منظورش از مولا چه کسی است؟ به همین خاطر سؤال کردم مولای تو کیست؟ او گفت: مولای من خدای بزرگ و بی نیاز است. عبدالله می گوید: به خدا سوگند هر موقع در ادای وام هایش به مشکلی برخورد کردم گفتم: ای مولای زبیر، مشکل این وام را حل کن، می دیدم که خداوند وسائل پرداخت آن را فراهم می کند.

سخنی از پیامبر ﷺ: حضرت علی ﷺ می گوید: من از رسول خدا ﷺ شنیدم که فرمود: «طلحة والزبیر جارای فی الجنة» یعنی: طلحه و زبیر دو همسایه من در بهشت خواهند بود.

بیوگرافی حضرت سلمان فارسی ﷺ

نام: روزبه (که بعد از گرویدن به دین اسلام به سلمان تغییر نام دادند)

محل تولد: روستای «جی» از توابع استان اصفهان

سن: روایات مختلفی درباره سن حضرت سلمان ﷺ وجود دارد، برخی می گویند ۲۵۰ سال، برخی ۳۵۰ سال و برخی می گویند ۷۰ سال والله اعلم.

چگونگی واقعه اسلام آرودن حضرت سلمان ﷺ: حضرت سلمان ﷺ روزی پیامبر ﷺ را در قبرستان بقیع در حال تشیع جنازه‌ای مشاهده کرد. پس از سلام و عرض ادب، پشت سر آنحضرت ﷺ به راه افتاد تا بتواند مهر نبوّت آن سرور را ببیند. پیامبر ﷺ متوجّه شد که منظور سلمان چیست؟ به همین خاطر وقتی به کنار قبر رسید، پارچه‌ای را که روی شانه‌هایش انداخته بود، کنار زد تا سلمان ﷺ مُهر نبوت آنحضرت ﷺ را به خوبی ببیند. حضرت سلمان ﷺ وقتی مُهر درخشان آنحضرت ﷺ را دید، جلو رفت و آن را بوسید و به گریه افتاد و شهادتین را بر زبان جاری ساخت و مسلمان شد. رسول الله ﷺ از گریه سلمان به شگفت آمده و علت گریه‌اش را از او پرسید. سلمان ﷺ سرگذشت خود را از اول تا آخر برای پیامبر ﷺ بازگو نمود. حضرت پس از شنیدن سخنان سلمان و سرگذشتش از او خواستند تا شرح حال خود را برای یاران نیز بازگو کند. سلمان ﷺ تا آخر سال سوّم هجری

در قید بردگی بود و همین امر سبب شد که نتواند در جنگ «بدر» و «أحد» شرکت کند.

تاریخ وفات: ۳۲ یا ۳۴ هجری در دوران خلافت عثمان ﷻ می باشد.

محل وفات: مدائن، و آرامگاه او در قسمت شرقی ایوان مدائن می باشد.

چگونگی وفات حضرت سلمان ﷻ: بعد از آن که حضرت سلمان ﷻ با تحمّل رنج و مشقت فراوان به هدف خود رسید و حقیقت را آگاهانه شناخت و با ایمان به خدای یکتا و پیروی کامل از فرستاده بر حق او توانست در نشر حقّ و خدمت به خلق گام مهمّی بردارد، هنگام کوچ و رحلت او به دیار باقی فرا رسید. وی در روزهای آخر عمر با برکتش به شکم درد سختی مبتلا شد. هر کدام از دوستان و آشنایان برای دیدار و احوال‌پرسی به خدمت ایشان مشرّف می‌شدند. روزی که سعد بن ابی وقاص ﷻ به عیادت سلمان رفت، وی گریه می‌کرد.

سعد ﷻ به او گفت: ای اباعبدالله! چرا گریه می‌کنی؟ حضرت رسول الله ﷺ در حالی رحلت فرمودند، که از تو خشنود بودند. اگر چنانچه بمیری فردای قیامت بر حوض کوثر، آنحضرت ﷺ را ملاقات خواهی کرد. سلمان ﷻ گفت: من از ترس مرگ، یا از حرص دنیا گریه نمی‌کنم بلکه از این می‌ترسم که رسول‌الله ﷺ از ما پیمان گرفته بود که اموال دنیا و وسایل زندگی را جمع نکنیم مگر به مقدار توشه یک مسافر، در حالی که این همه وسایل در منزل من وجود دارد.

سعد ﷻ می‌گوید: من با دقت به منزل او نگریستم امّا جز یک تشت و قابلمه و کمی وسایل ضروری زندگی، چیز دیگری ندیدم. سعد ﷻ می‌گوید: از او خواستم تا مرا نصیحت کند. سلمان ﷻ گفت: هرگاه تصمیمی گرفتی

یا کاری را انجام دادی یا چیزی را تقسیم کردی، خدا را به یاد داشته باش؛ زیرا اگر او را به یاد داشته باشی، حتماً مطابق فرمان و رضایت او اقدام خواهی کرد و از گناه و معصیت پرهیز می‌کنی.

سلمان ﷺ در آخرین روز زندگیش، چون فهمید که وقت رحلتش نزدیک است، به همسرش گفت: در و پنجره‌های اتاق را باز نگه دار و مقداری مسک (عطر) را با آب مخلوط کن و آن را در اطراف بستر من بپاش؛ زیرا امروز کسانی به زیارت من می‌آیند که از نوع جنّ و انسان نیستند. همسرش می‌گوید: وقتی آب مسک را در اطراف بستر او می‌پاشیدم، دیدم که روح پاک او از بدنش خارج شد. در حالی که مانند خوابیده‌ای بر بستر خود دراز کشیده بود.

نام زن سلمان ﷺ : بُقیره

از ویژگی های سلمان ﷺ : او از زادگاه خود به سرزمین های فراوانی در پی یافتن حقیقت سفر نمود تا اینکه بالاخره مسلمان شد. او بود که در جنگ احزاب پیشنهاد کندن خندق ها را نمود. ایشان شخصی بسیار عالم و دانا بود و از دیگر کتب آسمانی با خبر بود.

گوشه ای از سخنان حکمت آمیز سلمان فارسی ﷺ :

- از جریربن عبدالله نقل شده که سلمان ﷺ هنگام نصیحتش به او گفت: ای جریرا در دنیا به خاطر خدا فروتن باش، زیرا کسی که در دنیا به خاطر خدا فروتن شود، خداوند متعال او را سربلند و سرافراز خواهد کرد.
- از ابی‌سعید وهبی نقل شده که سلمان ﷺ فرمود: مثال انسان مؤمن در دنیا، همانند شخص بیماری است که دکترش بیماری او

را تشخیص داده و دارویش را نیز در اختیارش نهاده و همیشه مراقب اوست. هرگاه خواست چیزی بخورد که برایش زیان‌آور بوده یا علاجش را به تأخیر اندازد، او را از خوردن آن منع می‌کند تا بیماریش کاملاً شفا یابد.

سخنی از پیامبر ﷺ: سلمان جزو اهل بیت ماست.

بیوگرافی حضرت سعد بن ابی وقاص ﷺ

نام: سعد

نام پدر: مالک بن وهیب (مشهور به ابی وقاص)

نام مادر: حمنه دختر ابوسفیان

کنیه و لقب او: کنیه او ابواسحاق می باشد و لقبش «الأسد فی براثنه» می باشد یعنی «شیر در چنگال او».

طایفه: بنی زهره

نسب و جدش: سعد بن مالک بن وهیب بن عبد مناف بن زُهره بن کلاب بن مرّهبن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر بن مالک بن نضر بن کنانه قرشی زهری.

تاریخ تولد: ۲۳ سال قبل از هجرت

محل تولد: مکه مکرمه

در چه سنی مسلمان شد: در سن ۱۷ سالگی و سومین و یا چهارمین فردی بود که به اسلام گروید.

تاریخ وفات: ۵۷ سال بعد از هجرت

محل وفات: مدینه منوره

سن: ۸۲ سال

تعدا فرزندان: ۳۴ فرزند

از ویژگی های او: او یکی از اولین افرادی بود که به اسلام گروید و احتمالا سومین و یا چهارمین نفر بود. و نیز یکی از عشره مبشره (ده نفـری کـه بـه آنان مژده بهشت داده شد) می باشد. ایشان یکی از یاران مـستجاب الـدعوه پیامبر ﷺ بود، که اگر دعایی می نمود مقبول می گردید. در اکثر جنـگ هـا حضور داشت و نگهبان پیامبر ﷺ بود. وی چون از خاندان مادر و دایی هایی پیامبر ﷺ بود، آنحضرت ﷺ سعد را به عنوان دایی خویش صدا مـی زدنـد. و حضرت سعد بن ابی وقاص ﷺ فرمانـده لـشکر اسـلام در جنـگ قادسـیه و اولین تیرانداز اسلام بود.

سخنی از پیامبر ﷺ **:** عن قمیس بن ابی‌حازم ﷺ عن سعد ﷺ أنَّ النَّبیَّ ﷺ قالَ: «اَللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِسَعْدٍ إِذَا دَعَاکَ» (رواه ترمذی)

از قمیس بن ابی‌حازم او نیز از سـعد ﷺ روایـت کـرده کـه رسـول خـدا ﷺ فرمود: «پروردگارا! دعای سعد را اجابت فرما هرگاه از تو چیـزی درخواسـت کرد».

بیوگرافی حضرت طلحه بن عبیدالله ﷺ

نام: طلحه

نام پدر: عبیدالله

نام مادر: صبعه دختر عبدالله بن مالک الحضرمیه

کنیه و لقب او: کنیه او ابومحمد می باشد و لقبش «شهید زنده» می باشـد و به «طلحه الخیر» و «طلحه الفیاض» مشهور است.

نسب و جدش: طلحه بن عبیدالله بن عثمان بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مرّه بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهر بن مالک بن نضر بن کنانه.

قبیله: تیَم

تاریخ تولد: ۲۸ سال قبل از هجرت

محل تولد: مکه مکرمه

نسبش با پیامبر ﷺ : در جدّ هفتم «مرّه» نسبش به پیامبر ﷺ می رسد.

تاریخ وفات: سال ۳۶ هجری

تعداد فرزندان: وی ۱۴ فرزند داشت، ۱۰ پسر و ۴ دختر.

از ویژگی های او: او پنجمین کسی بود که مسلمان شد. و همچنین یکـی از عشره مبشره می باشد. او یکـی از راویـان حـدیث مـی باشـد و احادیـث فراوانی را روایت نموده است. ایشان بـسیار نیکوکـار و بـا سـخاوت بـود و از یاران نزدیک آنحضرت ﷺ بودند.

- **سخنی از پیامبر ﷺ:** هرکس دوست دارد به شهیدی زنـده نگـاه کنـد، کـه روی زمین راه می رود، به طلحه بن عبیدالله نگاه کند.

بیوگرافی حضرت عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه

نام: عبدعمرو یا عبدالکعبه (بعد از مشرف شدن به دین اسلام پیامبر ﷺ نام وی را عبدالرحمن نهاد)

نام پدر: عوف

نام مادر: شفاء

تاریخ تولد: ۱۰ سال قبل از عام الفیل

محل تولد: مکه مکرمه

سن: ۷۵ سال

تاریخ وفات: در سال ۳۲ هجری وفات نمودند.

محل وفات: مدینه منوره

تعداد زنان: تعداد زنان ایشان مشخص نمی باشد، اما نام دو تن از آنـان در پائین آمده.

نام زنان: تماضیر دختر اصبغ، غزال دختر یزدگرد سوم که در جنگ مداین اسیر شده بود.

تعداد فرزندان: تعداد فرزندان ایشان نیز مشخص نمی باشد.

نام فرزندان پسر: ابوسلمه، عروه اکبر، سالم اصغر، عبدالله.

از ویژگی هایی او: او یکی از عشره مبشره بوده و همچنین جزو نخـستین مسلمانان می باشد. او کسی بود که با جان و مالش در راه خدا جهاد کـرد و

ثروتش را در راه اسلام خرج نمود و پیامبر ﷺ پشت سر او نماز گذارد و نیـز کسی بود که در زمان حیات پیامبر ﷺ در مدینه فتوا می دادند.

سخنی از پیامبر ﷺ: حـضرت عائـشه (رض) مـی گویـد: مـن از پیـامبر ﷺ شنیدم که می گفت: عبدالرحمن بن عوف در حالی کـه بـه خـود پیچیـده، نشسته وارد بهشت خواهد شد.

بیوگرافی حضرت ابوعبیده بن جراح ﷺ

نام: عامر

نام پدر: عبدالله بن جراح فَهری

کنیه و لقب او: کنیه ایشان ابوعبیده می باشد.

تاریخ تولد: ۴۰ سال قبل هجرت

تاریخ وفات: سال ۱۸ هجری

محل وفات: شام

سن: ۵۸ سال

از ویژگی هایی او: یکی از اولین مسلمانان می باشند که یک روز بعد از حضرت ابوبکر ﷺ به دین اسلام مشرف شده و نیز یکی از عشره مبشره می باشند. ایشان امین و مورد اعتماد رسول الله ﷺ بوده و فرمانده لشکر اسلام در سرزمین شام بودند.

سخنی از پیامبر ﷺ: عن انس بن مالک ﷺ أن رسول الله ﷺ قال: «إن لکل أمۀ أمیناً، و إنّ أمیننا، أیتها الأمۀ، أبوعبیدۀ بن الجراح». (متفق علیه) یعنی: انس بن مالک ﷺ می گوید که رسول الله ﷺ فرمودند: هر امتی یک نفر امین دارد، امین ما یعنی امین امت اسلام، ابوعبیده بن جراح است.

بیوگرافی حضرت ابوهریره دَوسی ﷺ

نام: عبدشمس (که بعد از مشرف شدن به دین اسلام پیامبر ﷺ نـام ایـشان را عبدالرحمن نهادند)

نام پدر: صخر

نام مادر: امیمه بنت صفیح

کنیه و لقب او: کنیه ایشان ابوهریره می باشد (ایشان درباره کنیـه خـویش چنین می فرمایند: گوسفندان خانواده خویش را به چِـرا مـی‌بـردم. گربـه‌ی کوچکی داشتم که شبانه آن را در درون درختـی مـی‌گذاشـتم و چـون روز می‌آمد آن را با خود می‌بردم و با آن بازی می‌کردم. به همین علت کُنیه مرا ابوهریره (پدر گربه کوچک) قرار دادند. رواه ترمذی).

محل تولد: یمن

طایفه: دَوس

سن: نزدیک به هشتاد سال

نام همسرش: بسره مازنی بنت غزوان

چگونگی اسلام آرودن حضرت ابوهریره ﷺ: قبیلـه دوس نیـز همچـون سایر قبایل عربی مشرک و بت‌پرست بودند. آنان بتی داشـتند بـه نـام «ذی الخلـصه»و آن را عبـادت مـی نمودنـد. در میـان ایـن گمراهـی جـاهلی و تاریکستان شرک، آوازه دعـوت توحیـد از مکـه بـه گـوش مـردی بزرگـوار، شاعری ثروتمند و مهمان نواز که طُفیل پسر عمرو دَوسی بود رسید. طفیـل

در مکه اسلام آورد و از رسول الله ﷺ تبعیت کرد. بعد به میان قومش در سرزمین دَوس برگشت و قوم خویش را به سوی اسلام دعوت کرد و آنان اسلام آوردند. در این میان ابوهریره ﷺ نیز از جمله اسلام آورندگان بود.

طفیل می گوید: همراه با مسلمان شدگان قومم به خدمت رسول الله ﷺ آمدیم، آن‌گاه رسول الله ﷺ در خیبر بود. سرانجام با هفتاد یا هشتاد خانوار دَوسی، در مدینه مستقر شدیم. درست از این روز به بعد ابوهریره ﷺ خودش مسؤولیت پیگیری نقل اخبار خود و هیئت نمایندگان قبیله دَوسی را به عهده می‌گیرد.

حضرت ابوهریره ﷺ می‌گوید: چون رسول الله ﷺ به قصد فتح خیبر از مدینه خارج شد، سباع پسر عرفطه غفاری را جانشین خویش در مدینه قرار داد. ما که هشتاد خانوار دَوسی بودیم، به مدینه آمدیم. یکی گفت رسول الله ﷺ در خیبر است و بعد از بازگشت به نزد شما خواهد آمد. گفتم: اگر بشنوم که او در جایی است حتما به نزدش خواهم شتافت. به نزد سباع پسر عرفطه آمدیم، خود را آماده کردیم و یک روز قبل یا بعد از فتح به خدمت رسول الله ﷺ رسیدیم. ایشان قلعه «النطاة» را فتح کرده بودند و ساکنان قلعه «الکتیبه» را به محاصره در آورده بودند. صبر کردیم تا خداوند دروازه‌های آن را بر ما گشود.

تاریخ وفات: سال۵۸ هجری

محل وفات: در وادی عقیق در مجاور شهر مدینه منوره که از آنجا به گورستان بقیع انتقال داده شد.

تعداد فرزندان: گفته شده که ابوهریره دارای چهار پسر و یک دختر بود.

نام فرزندان پسر: محرر، محرّز، عبدالرحمن، بلال.

از ویژگی های او: ایشان یکی از راویان مهم حدیث می باشند، که از وی احادیث بیشماری روایت شده. همچنین یکی از اصحاب صفه بود که در مسجد النبی اقامت داشتند و دائماً مشغول به فراگیری قرآن و سنت بودند. ایشان فردی خوش سخن و شوخ طبع بودند و سرپرستی افراد یتیم را به عهده می گرفتند. ایشان به دلیل دعای رسول الله ﷺ در حق وی حافظه بسیار خوب و قوی داشتند. ایشان دوست، همراه و ملازم پیامبر ﷺ و نیز مورد اعتماد آنحضرت ﷺ و عموم صحابه بودند، تا جاییکه بر جنازه أم المؤمنین عایشه (رض) نماز جنازه خواندند و جنازه أم المؤمنین حفصه بنت عمر (رض) را ایشان تا گورستان حمل نمودند. وی به مدت ۲۳ سال مسند فتوا را در مدینه عهده دار بودند. ابوهریره ﷺ از سوی حضرت عمر ﷺ به عنوان امیر بحرین منصوب شدند. وی بعد از وفات پیامبر ﷺ به تعلیم دادن مردم و آگاه نمودن آنها از مسائل دینی پرداخت.

سخنی از پیامبر ﷺ: عن أبی هریرة، قال: فشهدت من رسول الله ﷺ ذات یوم و قال: «من یبسط رداءه حتی أقضی مقالتی، ثم یقبضه فلن ینسی شیئا سمعه منی» فبسطت بردة کانت علی، فوالذی بعثه بالحق! ما نسیت شیئا سمعته منه. (متفق علیه).

ابوهریره ﷺ می گوید روزی در حضور رسول الله ﷺ بودم که فرمودند: چه کسی می تواند عبایش را روی زمین پهن نماید تا اینکه من سخنانم را به پایان می رسانم، آنگاه عبایش را بردارد و آنچه از من شنیده همه را یاد گرفته باشد؟ من عبایم را روی زمین انداختم، قسم به خدایی که محمد را به حق فرستاده است، کلمه ای از آنچه را که از رسول الله ﷺ شنیدم فراموش نکردم.

دانستنی هایی درباره تاریخ اسلام

عشره مبشره (ده نفر که به آنان مژده بهشت داده شده توسط پیامبر ﷺ) چه کسانی هستند: ۱- حضرت ابوبکر صدیق ؓ ۲- حضرت عمر فاروق ؓ ۳- حضرت عثمان بن عفان ؓ ۴- حضرت علی مرتضی ؓ ۵- ابوعبیده بن جراح ؓ ۶- زبیر بن عوام ؓ ۷- طلحه بن عبیدالله ؓ ۸- سعید بن زید ؓ ۹- عبدالرحمن بن عوف ؓ ۱۰- سعد بن ابی وقاص ؓ

تعداد جنگ های میان مسلمانان و ایرانیان: در کل میان مسلمانان و ایرانیان ۸۰ جنگ به وقوع پیوست.

کسانی که به پیامبر ﷺ شباهت داشتند: قثم بن عباس، جعفر بن ابی طالب، حسن بن علی، فاطمه دختر خود آنحضرت ﷺ، عبدالله بن نوفل.

دوشنبه: پیامبر ﷺ در روز دوشنبه به دنیا آمد، در روز دوشنبه به پیامبری برگزیده شد، و در روز دوشنبه به مدینه هجرت نمود و در روز دوشنبه وفات نمودند.

از خصوصیات مکه مکرمه: ۱- در مکه همه نوع میوه ای یافت می شود. ۲- وقتی پرندگان بر بالای مکه پرواز می کنند، چون به بالای خانه کعبه

می رسند به دو دسته تقسیم مـی شـوند و در بـالای آن پـرواز نمـی کننـد.

۳- هر کس برای اولین بار کعبه را ببیند، یا می خندد یا گریه می کند.

استهزا کنندگان پیامبرﷺ: ولید بن مغیره، عاص بن وائل سهمی، حارث بـن قیس، او هبار، اسود بن عبد یغوث.

عُمرهای برابر: پیامبر ﷺ ۶۳ سال، حضرت ابوبکر ﷺ ۶۳ سال، حضرت عمر ﷺ ۶۳ سال، حضرت علی ﷺ ۶۳ سال عمر نمودند.

چهار برادری که در جنگ بدر شهید شدند: عاقل، ایاس، خالد، عامر

شریف ترین زن از جهت نـسب: حـضرت فاطمـه (رض) دختـر پیـامبر ﷺ می باشد، زیرا پدرش حضرت محمد ﷺ است و مادرش أم المـؤمنین خدیجـه و شوهرش حضرت علی ﷺ و دو پسرش سرداران اهل بهشت می باشند.

یکی از مهمترین سران کفار: ابوجهل بن هشام

ذات الهجرتین لقب چه کسی بود: رقیه دختر پیامبر ﷺ

شهید زنده لقب چه کسی بود: طلحه بن عبیدالله ﷺ و این لقب از آنجا بـه وی داده شـد کـه هنگامیکـه داشـت از پیـامبر ﷺ در برابـر مـشرکان دفـاع می نمود، به گفته حضرت ابوبکر ﷺ حدود هفتـاد و انـدی ضـربه شمـشیر و نیزه به بدن او اصابت نموده بود و یکی از دستهایش قطع شده و به صـورت بیهوش در چاهی افتاده بود، اما زنده ماند.

چه کسی بر شانه های پیامبر ﷺ برای سرنگون کردن بت ها قرار گرفت: حضرت علی ﷺ

اولین کسی که امر به اذان اول در نماز جمعه کرد چه کسی بود: حضرت عثمان بن عفان ﷺ

ملائکه به صورت کدام صحابی نازل شدند: زبیر بن عوام ﷺ

خداوند در واقعه معراج با صدای چه کسی با پیامبر ﷺ حرف زد: حضرت ابوبکر صدیق ﷺ

حواری رسول الله ﷺ چه کسی بود: زبیر بن عوام ﷺ

چه کسی نخستین تیر اسلام را پرتاب نمود: سعد بن ابی وقاص ﷺ

امین امت اسلام چه کسی بود: ابوعبید بن جراح ﷺ

چه کسی با پای لنگش، پا در بهشت گذاشته است: عمرو بن الجموح ﷺ

سردسته منافقین در مدینه چه کسی بود: عبدالله بن ابی بن سلول

امام مؤذنین تا روز قیامت چه کسی است: بلال بن رباح ﷺ

نخست چند رکعت نماز بر مسلمانان واجب شد: ۵۰ رکعت

قاری قرآن مدینه چه نام داشت: مصعب بن عمیر ﷺ

شهید مصلوب (به دار کشیده شده) کیست: حبیب بن عدی انصاری ﷺ

چه کسی سه مرتبه هجرت نمود: ابوموسی اشعری ﷺ

تعداد مردانی که در هجرت اول مهاجرت نمودند چند نفر بود: ۱۰ مرد

صحابی که در کعبه به دنیا آمد: حکیم بن حزام ﷺ

غزوه تبوک در چه سالی اتفاق افتاد: در ماه رجب سال نهم هجری

کوچکترین فرد شهید غزوه بدر چه کسی بود: عمیر بن ابی وقاص ﷺ

ذوالنور لقب کدام یک از صحابه بود: طفیل بن عمرو الدوسی ﷺ

امیر الأمراء لقب چه کسی است: ابوعبیده بن جراح ﷺ

کدام یک از صحابه توسط جن ها کشته شد: سعد بن عباده ﷺ

زنی که زاده نشده است: حضرت حوا ﷺ

نام زن یهودی که پیامبر ﷺ با او ازدواج نمود: صفیه بنت حیی

ترجمان القرآن لقب چه کسی بود: عبدالله بن عباس ﷺ

در قرآن نام چند پیامبر آمده است: ۲۵ پیامبر

کسی که پیشنهاد کندن خندق در جنگ احزاب را داد: سلمان فارسی ﷺ

زن یهودی ای که تلاش کرد با سم پیامبر ﷺ را به قتل برساند: زینب بنت حارث زن سلام بن مشکم

حضرت ابوبکر صدیق ﷺ چه کسی را مسئول جمع آوری قرآن نمـود: زید بن ثابت انصاری ﷺ

تعداد آیات قرآن: ۶۶۱۶ آیه

قرآن چند کلمه است: ۷۷۹۳۴ کلمه دارد.

حلالی که خداوند آن را دوست ندارد: طلاق

چه کسی پسرخوانده پیامبر ﷺ بود: زید بن حارثه رضی الله عنه

شرابی که هم شفا و هم غذا است: عسل می باشد و درباره آن خداوند می فرمایند: «فیه شفاء للناس» یعنی: در آن برای مردم شفا است. (سوره نحل آیه ۶۹)

حضرت حمزه رضی الله عنه در چه جنگی شهید شد: غزوه احد

چرای خلفای چهارگانه را راشدین می نامند: زیرا بر حق بودند و از راه اسلام کوچکترین لغزشی نداشتند.

چه کسی بُت «عُزّی» را از بین برد: خالد بن ولید رضی الله عنه

شاعری که نسبت به پیامبر ﷺ شعر سروده و به شاعر الرسول شهرت دارد: حسّان بن ثابت رضی الله عنه

آخرین فرد از صحابه که در مدینه فوت نمود: سهل بن سعد انصاری رضی الله عنه

در چه نمازی مسلمانان روی خود را به سمت کعبه چرخاندند: نماز ظهر

طولانی ترین آیه قرآن کدام است: آیه ۲۸۲ از سوره بقره

در روز فتح مکه پیامبر ﷺ کلید کعبه را به چه کسی داد: عثمان بن طلحه رضی الله عنه

در میان صحابه چه کسی قرآن را تفسیر می نمود: عبدالله بن عباس رضی الله عنه

دو تن از کاتبان وحی: أُبَی بن کعب انصاری رضی الله عنه و زید بن ثابت رضی الله عنه

غزوه خندق در چه سالی اتفاق افتاد: سال پنجم هجری

دومین مسجدی که بر روی کره زمین بنا شد: مسجد الأقصی

حضرت آدم ﷺ در چه روزی وارد بهشت شد: جمعه

«سیف الله المسلول» یعنی «شمشیر مسلول خدا» لقب کدام یک از صحابه بود: خالد بن ولید ﷺ

غزوه خیبر در چه سالی اتفاق افتاد: در سال هفتم هجری

کنیه حضرت عائشه (رض): أم عبدالله

صلح حدیبیه در چه سالی صورت گرفت: سال ششم هجری

سید زنان عالم کیست: حضرت فاطمه (رض) دختر پیامبر ﷺ

آخرین غزوه پیامبرﷺ : غزوه تبوک

کدام یک از صحابه به «غسل شده توسط ملائکه» مشهوراست: حنظله انصاری ﷺ

چه کسی همراه با پیامبر ﷺ در جنگ حنین و طائف در حالی که کافر بود شرکت نمود و بعد مسلمان شد: صفوان بن امیه ﷺ

کدام یک از صحابه در حالی که مشغول وضو گرفتن برای نماز عشا بود وفات یافت: عبدالله بن بسر ﷺ

زنی که در بیعت عقبه، جنگ احد، روز حنین، صلح حدیبیه و جنگ خیبر و یمامه حضور داشت و در جنگ یمامه مورد اصابه تیر دشمنان قرار گرفت: أم عماره نسیبه بنت کعب انصاری (رض)

بُت «منات» را چه کسی ویران کرد: سعد بن زید اشهلی ﷺ

نام کدام یک از صحابه در قرآن به صراحت ذکر شده: زید بن حارثه ﷺ

غزوه «مؤته» در چه سالی اتفاق افتاد: در سال هشتم هجری

چه کسی قبل از بعثت به پیامبر ﷺ ایمان آورد: ورقه بن نوفل ﷺ

کدام یک از صحابه در حالی شهید شد که حتی یک مرتبه برای خداوند یک سجده هم نبرده بود: عمرو بن ثابت ﷺ زیرا به محض اینکه مسلمان شد در جنگ شهید شد.

«سید الشهداء» لقب کیست: حضرت حمزه ﷺ

پیامبر ﷺ در مدینه تا وقتی که مسجد و خانه را درست کردند در منزل چه کسی بود: ابو ایوب انصاری ﷺ

خداوند از طریق جبرئیل به چه کسی سلام رساند: حضرت خدیجه (رض)

زنی که در مافوق آسمانهای هفتگانه از تهمت مبرا شد کیست: حضرت عائشه صدیقه (رض)

آخرین همسر پیامبر ﷺ که فوت کرد چه نام داشت: أم سلمه (رض)

خواهر رضاعی پیامبر ﷺ چه نام داشت: شیماء

سومین کسی که به اسلام گروید: سعد ابن ابی وقاص ﷺ

پیامبر ﷺ برای تقویت حافظه کدام یک از صحابه دعا نمود: حضرت ابوهریره ﷺ و به همین دلیل وی یکی از راویان بزرگ حدیث می باشد.

زنی از صحابه که چهار پسرش را در جنگ قادسیه از دست داد: تماضر بنت عمرو بن شرید بن عُصیه سُلمیه (رض) مشهور به «خنساء» او همچنین شاعر بسیار مشهوری بود.

زن حضرت عباس ﷺ عموی پیامبر ﷺ چه نام داشت: أم الفضل (لبابه بنت حارث)

زنی که از طرف حضرت ابوبکر ﷺ مسئول گشت تا قرآنی را که زید بن ثابت جمع آوری نموده بود، نگهداری کند چه کسی بود: أم المؤمنین حفصه بنت عمر (رض)

در روز جنگ احد کدام زن از پیامبر ﷺ دفاع نمود: أم عماره (رض)

پیامبر ﷺ برای کدام مادر و پسری دعا نمود تا در بهشت از یاران او باشند: برای ام عماره (رض) و پسرش

بعد از حضرت علی ﷺ چه کسی به خلافت رسید: حضرت حسن ﷺ پسر حضرت علی ﷺ

تعداد شهدای جنگ احزاب: هشت نفر، که همگی از انصار مدینه بودند.

محبوب ترین مردم در نزد پیامبر ﷺ : انصار می باشند.

مردی که مسلمان شده و داخل بهشت شد اما نماز نخواند: اصیرم بن عبدالاشهل، زیرا بعد از اسلام آوردنش با قومش جنگید و شهید شد.

چه کسی با چهره و صورت خود از رسول الله ﷺ در جنگ احــد دفـاع نمود: قتاده بن نعمان ﷺ

کسی که در بین خدمت به پیامبر و خانواده اش مخیر شد و او خدمت به پیامبر ﷺ را ترجیح داد: زید بن حارثه ﷺ

کسی که برای پیامبر ﷺ قبر حفر نمود: ابوذر غفاری ﷺ

بیعتی که صحابه با پیامبر ﷺ در زیر درخت بستند چه نام داشــت: بیعـت رضوان

کوچکترین فرمانده جنگی که توسط پیامبر ﷺ منصوب شد چه کسی بود: اسامه بن زید ﷺ

چه کسانی پیامبر ﷺ را غسل دادنــد: عبـاس و پـسرش قـثم و علـی بـن ابیطالب ﷺ

صحابه ای که پیامبر ﷺ به وی بشارت داد که بدون حساب و کتاب وارد بهشت می شود: عکاشه بن محصن ﷺ

چه کسی صلح حدیبیه را نوشت: حضرت علی ﷺ

زنی که در خانه کفر زندگی می کرد، اما به او وعده بهشت داده شــد: آسیه همسر فرعون

بزرگ کفار قریش چه کسی بود: ابوجهل بن هشام

چه کسی خلافت اسلامی را از بین برد: مصطفی کمال آتاتورک

حجهٔ الوداع در چه سالی اتفاق افتاد: در سال دهم هجری

چه کسی پیامبر ﷺ را محمد نام نهاد: پدر بزرگ ایشان عبدالمطلب

کدام پادشاه بدون اینکه پیامبر ﷺ را دیده باشد بـه او ایمـان آورد و پیامبر ﷺ به صورت غایب برای او نماز جنازه خواند: نجاشی پادشاه حبشه

عرش خداوند برای مرگ کدام صحابه بـه لـرزش درآمـد: سـعد بـن معاذ رضی الله عنه

چه کسی بلال حبشی را از بردگی آزاد نمود: حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه

قبل از آشکار شدن اسلام، پیامبر ﷺ و یارانش در خانه کـدام صـحابی جمع می شدند: أرقم بن أبی الأرقم رضی الله عنه

فرستاده پیامبر ﷺ به پادشاه روم چه کسی بود: دحیه بن خلیفه رضی الله عنه

فرستاده پیامبر ﷺ به پادشاه فارس چه کسی بود: عبدالله بن حذافه رضی الله عنه

نام زنی که مسجد رسول الله ﷺ را نظافت می نمود و پیـامبر ﷺ بـر او نماز جنازه خواند: محجنه ام محجن (رض)

مقبره حضرت خالد بن ولید (رض) در کجاست: شهر حَمص در سوریه

فرستاده رسول الله ﷺ به سوی نجاشی چه کسی بود: عـرم بـن امیـه بـن خویلد رضی الله عنه

کوچکترین شهید جنگ بدر چه کسی بود: عمیر بن ابی وقاص رضی الله عنه

در غزوه تبوک تعداد مسلمانان چند نفر بود: سی هزار نفر

عقاب قریش لقب چه کسی بود: عبدالرحمن داخل

زن مسلمانی که به مدت ۸ روز پادشاهی نمود: شجرة الدر

سه فرمانده ای که در جنگ موته شهید شدند: زید بن حارث، جعفر بن ابی طالب، عبدالله بن رواحه (رضی الله عنهم)

در زمان کدام خلیفه برای موذنین حقوق تعیین شد: امیرالمؤمنین حضرت عثمان ﷺ

اولین ها

اولین زن و اولین کسی کـه مـسلمان شـد: حـضرت خدیجـه (رض) همـسر رسول الله ﷺ

اولین مردی که مسلمان شد: حضرت ابوبکر صدیق ؓ

اولین کودکی که مسلمان شد: حضرت علی ؓ

اولین کسی که به او امیرالمؤمنین گفته شد: حضرت عمر فاروق ؓ

اولین کسی که در مکه دعوت اسلام را آشکار کرد: حضرت عمر فاروق ؓ

اولین کودک مسلمانی که در حبشه به دنیا آمد: عبدالله بـن جعفـر بـرادر زاده حضرت علی ؓ بود.

اولین جوانی که به پیامبر ﷺ ایمان آورد: زید بن حارثه ؓ

اولین شهید اسلام: عمیر بن حباب انصاری ؓ

اولین زنی که در اسلام شهید شد: سُمیه (رض) مادر حضرت عمار ؓ

اولین کسی که بیمارستان ساخت: ولید بن عبدالملک

اولین کسی که قرآن را نقطه گذاری کرد: نصر بن عاصم الیثی

اولین کسی که به زبان عربی سخن گفت: حضرت اسماعیل عليه السلام

اولین شهید در غزوه بدر از انصار: عمیر بن الحمام رضي الله عنه و گفته شده که حارثه بن سراقه رضي الله عنه

اولین کسی که علم فقه را نوشت و تدوین کرد: امام ابوحنیفه رضي الله عنه

اولین صحابی که در گورستان بقیع دفن شد: عثمان بن معظون رضي الله عنه

اولین کسی که علم اصول فقه را نوشت که بود: امام شافعی رضي الله عنه

اولین کسی که حدیث را تدوین کرد: محمد بن سلم بن شهاب الزهری

اولین سفیر اسلام چه کسی بود: مصعب بن عمیر رضي الله عنه

اولین کسی که مردم را برای حج به بیت الله الحرام دعـوت نمـود: حـضرت ابراهیم عليه السلام

اولین زنی که بعد از حضرت خدیجه رضي الله عنها مـسلمان شـد: أم فـضل (رض) زن حضرت عباس رضي الله عنه

اولین کسی که در مدینه برای مسلمانان امامت نمـاز را نمـود: مـصعب بـن عمیر رضي الله عنه

اولین کسی که آشکارا در شهر مکه قرآن را قرائت نمود: عبدالله پـسر عمـوی رسول الله صلى الله عليه وسلم

اولین مسجدی که در مدینه در آن قرآن قرائت و خوانده شـد: مـسجد بنـی زریق

اولین غزوه پیامبرﷺ: غزوه «ابواء (وَدّان)» که در ماه محرم سال دوم هجری به وقوع پیوست.

اولین کسی که در اسلام شمشیر خود را از غلاف بیرون کشید: زبیر بن عوام ﷺ

اولین نوزاد از مهاجرین در مدینه چه کسی بود: عبدالله بن زبیر ﷺ

اولین مسجدی که در مدینه منوره بنا شد: مسجدُ قبا

اولین خانواده ای که در مدینه همگی مسلمان شدند: خانواده «بنوعبدالاشهل»

اولین زنی که با پیامبر ﷺ بیعت نمود: کبشه بنت رافع (رض)

اولین کسی که دو رکعت نماز قبل از مرگ را برای اعدامی ها به سنت گذاشت: خبیب بن عدی ﷺ

اولین شهیدان غزوه احزاب: سلیط و سفیان بن عوف ﷺ

اولین زنی که بعد از صلح حدیبیه مسلمان شد: سبیعه زن حضرت عمر ﷺ

اولین جنگ دریایی مسلمانان چه نام داشت: جنگ ذات الصواری

اولین کسی که به طریقه اسلام بر پیامبر ﷺ سلام داد که بود: ابوذر غفاری ﷺ

اولین کسی که لقب قاری گرفت: مصعب بن عمیر ﷺ

اولین فدایی در اسلام: حضرت علی ﷺ

اولین جنگی که خالد بن ولید ﷺ در آن فرمانده مسلمانان بود: جنگ مؤته

اولین کسی که در بیعت رضوان بیعت نمود: سنان بن ابی محسن اسدی ﷺ

اولین صحابی از مهاجرین که در مدینه وفات نمود: عثمان بن مظعون ﷺ

اولین کسی که مسئول بیت المال شد: ابوعبیده بن جراح ﷺ

اولین کشته در اسلام از انصار چه کسی بود: عمیر بن جمام ﷺ

اولین پایتخت حکومت اسلامی: مدینه منوره

اولین کسی که در اسلام زندان به وجود آورد: حضرت علی ﷺ

اولین مسلمان از انصار کیست: معاذ بن عفرا ﷺ

اولین امیر مدینه: سهل بن حنیف ﷺ

اولین زنی از انصار که با پیامبر ﷺ بیعت نمود: أم هامر (رض)

اولین کسی که اسب خود را در راه اسلام هدیه کرد و به سوار کار پیامبر ﷺ معروف گردید: مقداد ابن اسود ﷺ

اولین امیر مکه: عتاب بن اسید ﷺ

اولین زن مسلمانی که مشرکی را به قتل رسانید: صفیه بنت عبدالمطلب (رض)

اولین کسی که در مکه قرآن را به صورت آشکار تلاوت نمود: عبدالله بن مسعود ﷺ

اولین کسانی که به حبشه هجرت نمودند: عثمان بن عفان ﷺ و همسرش رقیه (رض)

اولین فرزندی که در اسلام به دنیا آمد: عبدالله بن جعفر ﷺ

اولین کسی که به مدینه هجرت نمود: ابو سلمه بن عبد اسد ﷺ

اولین خلیفه ای که برای ارتش رئیس تعیین نمود: امیرالمؤمنین عثمان ﷺ

اولین مناره اسلامی در کجا ساخته شد: مسجد جامع اموی در دمشق

اولین شهری که مسلمانان در خارج از جزیرهٔ العرب بنیان نهادند: بصره

اولین شهری که مسلمانان در غرب تأسیس نمودند: قیروان

منابع و مأخذ

تاریخ طبری یا تاریخ الرسل و الملوک ـ محمد بن جریر طبری ـ ابوالقاسم پاینده ـ انتشارات اساطیر

رجاء المقبول ترجمه اسوة الرسول ـ حضرت مولانا محمد عبدالحی عارفی (رح) ـ حضرت مولانا محمد عمر سربازی (رح)

حیاة الصحابه ـ علامه شیخ محمد یوسف کاندهلوی

رجال حول الرسول (ص) ـ الشیخ محمد الصایم ـ المکتبة التوفیقیة

قصص الخلفاء الراشدین ـ عبدالحمید جودة السحار ـ مکتبة مصر

تاریخ الحوادث و الأحوال النبویة ـ السید محمد بن علوی المالکی الحسنی ـ المکتبة العصریة

ذات الصواری ـ الدکتور شوقی أبوخلیل ـ دارالفکر / دارالفکر المعاصر

الیرموک ـ الدکتور شوقی أبوخلیل ـ دارالفکر / دارالفکر المعاصر

فتح الأندلس ـ الدکتور شوقی أبوخلیل ـ دارالفکر / دارالفکر المعاصر

راه بهشت ـ محمد ابن شیخ ربحامی ـ محمد جمالزهی ـ انتشارات صدیقی

تاریخ الخلفاء ـ جلال الدین عبدالرحمن السیوطی

سیرة خاتم النبیین (ص) ـ علامه ابوالحسن علی الحسنی الندوی ـ مؤسسة الرسالة

نبی رحمت ـ علامه سید ابوالحسن علی ندوی ـ مولانا محمد قاسمی ـ انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

باده ناب (ترجمه الرحیق المختوم) ـ صفی الرحمن مبارکفوری ـ محمد بهاءالدین حسینی ـ انتشارات کردستان

خورشید حقیقت (ترجمه فقه السیره) ـ دکتر محمد سعید رمضان البوطی ـ مسعود قادرمرزی

نهاوند ـ الدکتور شوقی أبوخلیل ـ دارالفکر / دارالفکر المعاصر

جنگ احزاب ـ محمد احمد باشمیل ـ عبدالمجید اسماعیل زهی ـ انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

صحیح بخاری

صحیح مسلم

ریاض الصالحین ـ امام ابی زکریا یحیی بن شرف نووی (رح)

ابوبکر صدیق(رض) [تحلیل زندگانی خلیفه اول] ـ دکتر علی محمد صلابی ـ محمد ابراهیم کیانی

ده یار بهشتی ـ عبدالمنعم هاشمی ـ محمد گل گمشادزهی

اللؤلؤ و المرجان ـ محمد فؤاد عبدالباقی ـ ابوبکر حسن زاده ـ نشر احسان

شناسنامه خانوادگی پیامبر اکرم ﷺ ـ محمد زاهر ابوداود ـ صفوان حموی

سیرت خالد بن ولید ـ ابوعبدالفتاح عبدالله ریگی

خلفای راشدین از خلافت تا شهادت ـ دکتر صلاح عبدالفتاح الخالدی

عمر بن خطاب ؓ ـ دکتر علی محمد صلابی

در شناخت سیره عثمان بن عفان ؓ ـ دکتر علی محمد صلابی

پیامبرت را بشناس محمد رسول الله ﷺ ـ محمد جمالزهی

سیرت حضرت عثمان ﷺ ـ محمد جمالزهی

شیخین (ابوبکر و عمر) ـ سید عبدالرحیم خطیب ـ نشر احسان

صهرین (عثمان و علی) ـ سید عبدالرحیم خطیب ـ نشر احسان

زندگانی بزرگترین مربی عالم بشریت محمد بن عبدالله ﷺ ـ محمد شریف بن سلطان العلماء ـ نشر احسان

بانوان نمونه عصر پیامبر ﷺ ـ محمود المصری أبوعمار

زندگانی خلفای راشدین ـ علامه عبدالشکور لکنوی ـ مولانا محمد یوسف حسین پور

زندگینامه سلمان فارسی ﷺ ـ محمد سید عبدالله عقیل زاده

زندگینامه حضرت زبیر ﷺ ـ عبدالرحمن شکوری

عایشه در حیات محمد ﷺ ـ سپهروز مولودی ـ انتشارات اوحدی

زندگینامه فاروق اعظم عمر بن خطاب ﷺ ـ محمد کامل حسن الحامی ـ مولوی غلام حیدر فاروقی

مناقب صحابی جلیل القدر ابوهریره ﷺ ـ عبدالمنعم صالح العلی العزی ـ اسحاق بن عبدالله دبیری

حسن مجتبی ﷺ تحلیل وقایع زندگی خلیفه پنجم ـ دکتر علی محمد صلابی

سیمای صادق، فاروق اعظم ـ ملا عبدالله احمدیان

محل شهادت حضرت علی ﷺ ـ شیخ الاسلام ابن تیمیه

زندگی شبانه روزی خلفای راشدین ـ ابوعبدالفتاح ریگی

المرتضی ـ علامه سید ابوالحسن ندوی ـ عبدالمجید مرادزهی خاشی ـ انتشارات فاروق اعظم

توشه راه نجات ـ علامه ابن حجر عسقلانی ـ محمد سعید مجیدی ـ انتشارات کردستان

شهسوار کربلا ـ مولانا عبدالرحمن سربازی

البدایة النهایه ـ علامه ابن کثیر

خلفای راشدین در قلمرو نظم و نثر فارسی ـ فریدون سپری ـ انتشارات کردستان

ابوهریره شاگرد مکتب پیامبر (ص) ـ محمد علی دوله ـ محمد گل گمشادزهی

مصائب صحابه ـ سید نورالحسن بخاری ـ مولانا عبدالرحمن سربازی ـ امتشارات صدیقی